

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 15C/19/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3119203603
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Gabriela Chudovská
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2019:3119203603.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trenčín v konaní pred sudkyňou Mgr. Gabrielou Chudovskou v právnej veci žalobcov: 1/ K. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom v Z.. M.R.C. XXX/XX, T., 2/ X. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. Q. č. XXX, obaja žalobcovia právne zastúpení: JUDr. Šimon Cibulka, advokát, so sídlom Jilemnického 2, Trenčín, proti žalovaným: 1/ N. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXX/X, H. I., právne zastúpený: JUDr. Ján Súkeník, advokát, so sídlom Stred 60/55, Považská Bystrica, 2/ UNIQA poisťovňa, a.s., so sídlom Krasovského 15, Bratislava, IČO: 00 653 501, právne zastúpený: PRK Partners s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Hurbanovo námestie 3, Bratislava, o ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

rozhodol:

Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi 1/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000,- eur s tým, že splnením povinnosti jedným zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného plniť, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 2/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 12 000,- eur s tým, že splnením povinnosti jedným zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného plniť, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní nahradiť žalobcom 1/ a 2/ trovy konania v rozsahu 100%, s tým, že splnením povinnosti jedným zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného plniť.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia 1/ a 2/ sa žalobou doručenou súdu dňa 02.05.2019 domáhali, aby súd zaviazal žalovaných 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to žalobcovi 1/ v sume 10.000,- eur a žalobkyni 2/ v sume 12.000,- eur.

2. Žalobu skutkovo odôvodnili tým, že rozsudkom Okresného súdu Trenčín bola schválená dohoda o vine a treste uzatvorená prokurátorom Okresnej prokuratúry Trenčín so žalovaným 1/ ako obvineným, podľa ktorej uznal vinu za spáchaný skutok, že: „dňa 10.02.2018 v čase približne o 19:52 hod. viedol osobné motorové vozidlo zn. Škoda Octavia, EČV: T. XXX F. po ulici M. R. Štefánika v Trenčíne v smere do Dubnice nad Váhom, pričom nedal prednosť v jazde chodkyňiam K. Q., a Q. H., ktoré prechádzali cez priechod pre chodcov pri predajni potravín Billa a došlo ku kolízii vozidla obvineného s chodkyňami pri ktorej utrpela K. Q. roztrhnutie väzivového spojenia hlavy a krčnej chrbtice, zlomeninu krčnej chrbtice, krvácanie pod mäkké blany mozgové, zlomeninu rebier, zmliaždenie pravých pľúc, zlomeninu dolných končatín a kostí panvy v dôsledku, ktorým v nemocnici zomrela a chodkyňa Q. H. utrpela zlomeninu spodiny V. predpriehlavkovej kosti vľavo, zmliaždenie predkolenia vľavo s krvným výronom a odreninu pravého predlaktia, charakter poranení ktoré poškodená utrpela si vyžiadala nutnosť hospitalizácie v trvaní 5 dní počas ktorých bola obmedzená prakticky vo všetkých oblastiach, ako v oblasti kontaktu

so spoločenským prostredím, v oblasti komunikácie, v oblasti mobility a v oblasti nevyhnutných životných hygienických a stravovacích úkonov a bola odkázaná na pomoc ošetrovateľského personálu, po prepustení do ambulantnej starostlivosti bola obmedzená najmä v hygiene, mobilite, príprave a zaobstarávaní si stravy v celkovom trvaní 42 dní a obvinený svojim konaním porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c) a § 137 ods. 2 písm. c) zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov tým, že sa nevenoval plne vedeniu vozidla a nesledoval situáciu v cestnej premávke a porušil pravidlá cestnej premávky, v ktorého dôsledku vznikla dopravná nehoda pri ktorej sa inému ublížilo na zdraví“ Usmrtená bola matkou žalobcov. Dôvodili, že sú aktívne vecne legitimovaní na podanie žaloby a pasívna legitimácia žalovaného 1/ je nepochybná, keďže v trestnom konaní bol tento právoplatne uznaný za vinného z konania, ktorého dôsledkom podľahla zraneniam v nemocnici matka žalobcov. Pasívna legitimácia žalovaného 2/ je podľa žalobcov založená na tom základe, že na vozidlo, ktoré riadil žalovaný 1/, v čase dopravnej nehody bolo uzatvorené povinné zmluvné poistenie práve so žalovaným 2/ a mali za to, že základ nároku žalobcov voči žalovanému 2/ ako poisťovní zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je daný, a to či už v komunitárnom práve (H. proti N.) alebo ústavnom práve (napr. I. ÚS/474/2016) a poukázali tiež na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované v Zbierke rozhodnutí a stanovisk Najvyššieho súdu SR č. 8/2018 ako judikát č. R 61/2018. Žalobcovia mali za to, že pojem škoda, ako ho používa zákon o povinnom zmluvnom poistení, treba vykladať extenzívne tak, že tento zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorá patrí pozostalým obeť dopravnej nehody, a preto zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyne musí byť predmetom poistného krytia z povinného zmluvného poistenia. Dôvodnosť nároku odvodzovali od toho, že vzťah žalobcov k zosnulej matke bol veľmi blízky a hlboký. Žalobca 1/ bol v kontakte s matkou prakticky každý deň. Aktívne jej pomáhal pri domácich prácach, nákupoch a chodievali spolu aj na výlety. Žalobkyňa 2/ bola rovnako ako žalobca 1/ s matkou takmer denne, matka žalobcov v jej domácnosti trávila všetky sviatky či rodinné oslavy. Vzťah žalobcov k zosnulej matke bol na ideálnej úrovni vzťahu medzi rodičom a jeho deťmi, ktorá sa už ťažko vidí. Matka žalobcov bola aktívna žena plná života a energie, plánov do budúcnosti a užívala si život plnými dúškami so svojou rodinou a kamarátkami. O to väčšmi utrpeli žalobcovia citovú ujmu dôsledkom nečakanej a tragickej straty milovanej matky, s ktorou sa nemohli naposledy rozlúčiť. Žalobkyňa 2/ po tragickej udalosti nemohla spať a mala psychické problémy. Následne bola hospitalizovaná na Psychiatrickej klinike v Trenčíne v období od 17.04.2018 do 03.05.2018. Až doposiaľ u nej pretrvávajú psychické problémy a je stále práceneschopná. Matka žalobcov aktívne pomáhala rodine, ako sa len dalo. V podstate stále pomáhala pri domácich prácach. Rovnako pomáhala aj u dcéry žalobkyne 2/ (vnučky), keď tá predčasne nastúpila do práce a nemohla zostať na materskej dovolenke. Takto malo byť aj pri narodení aj ďalšieho dieťaťa - pravnúčaťa matky žalobcov, čo však už nie je možné zrealizovať. Pomoc prababky (matky žalobcov) by bola v tomto smere veľmi vítaná. Žalobkyňa 2/ je výrazne obmedzená v starostlivosti o deti a vnúčatá, nakoľko trpí Takayasuovou arteritídou. Dá sa povedať, že matka žalobkyne 2/ plnila významnú úlohu v rodine, preto citová ujma žalobkyne 2/ je výrazná. V dôsledku dopravnej nehody, ktorá bola spôsobená žalovaným 1/, došlo podľa žalobcov k zásahu do osobnostného práva žalobcov tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny, bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné a zasiahlo do príbuzenských vzťahov. Mali za to, že pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí byť prihliadnuté na to, že vzťah žalobcov a ich matky bol naozaj silne citovo založený, pričom sa každodenne stretávali. Títo prišli zo dňa na deň o dôležitú osobu zo svojho života. Rovnako je podľa nich potrebné prihliadať aj na samotné konanie žalovaného 1/ a jeho spôsob jazdy, dôsledkom ktorej došlo k tragickej nehode. Žalovaný 1/ zrazil matku žalobcov na prechode pre chodcov. Matka žalobcov neporušila žiadne dopravné či iné právne predpisy, ako to bolo konštatované v znaleckom posudku spracovanom v trestnom konaní. Mali za to, že každý prípad má svoje špecifiká a na základe toho súdy priznávajú žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v rôznych výškach, avšak súdy rádovo priznávajú jednotlivito žalobcom sumy od 10 000 eur a vyššie. Sú prípady, kedy boli priznané aj sumy ako 100.000,- eur, 70 000,- eur, 50.000,- eur, 33.500,- eur a iné. Žalobcovia si uvedomujú, že ich matka už bola vo vyššom veku, avšak to podľa nich neznamená, že je spoločensky prijateľné, aby zomrela za tak tragických okolností dôsledkom porušenia právnych povinností žalovaného 1/.

3. K žalobe sa vyjadrili obaja žalovaní. Žalovaný 1/ uvádzal, že v žiadnom prípade nespochybňuje, že jeho konaním došlo k protiprávnemu zásahu do osobnostných práv žalobcov a uvedomuje si závažnosť následkov svojho konania, svoje nedbanlivostné konanie úprimne oľutoval a svoju ľútosť opakovane žalobcom aj osobne vyjadril. Snažil sa žalobcom nahradiť škodu z vlastných prostriedkov, keď bola dňa 10.10.2018 medzi žalovaným 1/ a žalobcami uzatvorená dohoda o náhrade škody na základe

ktorej žalovaný 1/ žalobcom uhradil jednorazové odškodnenie každému v sume po 1.500,- eur, ktorá sa netýkala nákladov spojených s pohrebom ani náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaný 1/ mal za to, že na základe poisťnej zmluvy je žalovaný 2/ povinný uhradiť vzniknutú nemajetkovú ujmu za neho s poukazom na § 823 Občianskeho zákonníka a s poukazom na § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení a taktiež poukázal na viaceré rozhodnutia ESD vo veci C- 22/12 zo dňa 24.10.2013 a C - 277/12 zo dňa 24.10.2013 majú za to, že nemajetková ujma je krytá poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keď táto spadá pod náhradu škody na zdraví a rovnako poukázal na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR, ktoré uvedený záver konštatovali. Mal za to, že sú by mal zaviazat' na plnenie žalovaného 2/ a žalobu voči nemu žiadal v tomto vyjadrení zamietnuť. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k žalobe uviedol, že nie je v konaní pasívne vecne legitimovaný a žiadal voči nemu žalobu zamietnuť v celom rozsahu. Vychádzal z toho, že Občiansky zákonník dôsledne rozlišuje medzi pojmom škoda a nemajetková ujma, nakoľko jedna predstavuje ujmu materiálnu, druhá predstavuje ujmu výlučne v osobnostnej sfére poškodených. Z doslovného znenia ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. vyplýva, že toto poistenie nepokryva uvedený druh nemajetkovej ujmy a kryje iba škodu na zdraví, ktorú Občiansky zákonník oddeľuje od nárokov spôsobených zásahom do osobnostných práv a to systematicky aj obsahovo. Zákon č. 381/2001 Z.z. používa pojem škoda a nie nemajetková ujma. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/168/2009, ktorý judikoval, že ustanovenia zákona č. 381/2001 Z.z. nemožno uplatniť pre posúdenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a teda ani nemožno žiadať, aby náhrada nemajetkovej ujmy bola uhradená z povinného zmluvného poistenia. Mal za to, že ESD v rozhodnutí Haasová nepovedal, že vnútroštátny pojem škoda má byť vykladaný tak, že doň patrí ak nemajetková ujma, nevyložil však, či v rámci posudzovanej právnej úpravy poisťného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách alebo nie. K žalobcom uvádzanému rozhodnutiu Ústavného súdu tvrdil, že vyslovil názor v rozhodnutí o odmietnutí sťažnosti a nie v meritórnom rozhodnutí, mal za to, že Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, a preto môže do výkladu zákonov súdmi zasahovať len vtedy, keď sa ich výklad vyznačuje svojvoľou a zjavnou neodôvodnenosťou. Ústavný súd ani neposudzoval vecnú správnosť rozhodnutia, neposudzoval správnosť výkladu. K žalobcami odkazovanému rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR R 61/18 mal za to, že jeden senát NSSR dospel k odlišnému stanovisku ohľadom pasívnej vecnej legitímácie poisťovní oproti ostatným senátom NSSR, a preto ho považuje za arbitrárne a nezákonné. Namietal tiež, že konajúci senát nepostúpil predmetnú vec na rozhodnutie veľkému senátu NSSR, hoci tak mal urobiť, čo podľa žalovaného 2/ nemožno ospravedlniť, preto konajúci senát konal nezákonným spôsobom a jeho rozhodnutie preto ani nemôže byť považované za rozhodnutie, ktoré by zakladalo ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR. Mal tak za to, že pre nedostatok jeho pasívnej vecnej legitímácie je potrebné žalobu voči nemu zamietnuť. Ak by súd však bol opačného názoru, argumentoval tým, že smrť poškodenej ešte nemusí nevyhnutne viesť aj k vzniku nemajetkovej ujmy u pozostalých a mal za to, že žalobcovia nepreukázali existenciu nenapraviteľného zásahu do ich osobných pomerov. Požadovanú výšku nemajetkovej ujmy považoval za neprimeranú a argumentoval tiež tým, že od žalovaného 1/ ako fyzickej osoby by nikdy neboli žalobcovia takúto výšku ujmy požadovali a on by im ju s najväčšou pravdepodobnosťou ani nebol schopný uhradiť. Podľa jeho názoru majú sa prioritne skúmať majetkové pomery poškodených aj škodcov, náhrada nemajetkovej ujmy má byť symbolickou satisfakciou a nie trestom za smrť blízkej osoby, ktorý má likvidačný charakter. Poukázal na rozhodnutia, kde súdu priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.000,- eur až 6.500,- eur, pričom nikdy nebola zaviazaná na jej náhradu poisťovňa. Výšku požadovanej nemajetkovej ujmy považoval za neprimerane vysokú.

4. V replike žalobcovia uvádzali, že je pravda, že so žalovaným 1/ uzatvorili dohodu o náhrade škody, na základe ktorej žalovaný 1/ nahradil žalobcom jednorazové odškodnenie, pričom toto sa netýkalo nákladov spojených s pohrebom, ako ani nemajetkovej ujmy. Trvali na tom, že voči žalovanému 1/ by žaloba nemala byť zamietnutá a žalovaný 1/ by mal solidárne zodpovedať za náhradu nemajetkovej ujmy, keďže zásah do osobnosti fyzickej osoby nastal zavinením žalovaného 1/. Nesúhlasili s tvrdeniami žalovaného 2/ a zdôraznili, že si uplatňujú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka v časti ochrany osobnosti (§ 13 ods. 2 OZ). K argumentácii žalovaného 2/ uviedli, že rozhodnutie NS SR, na ktoré poukazuje žalovaný 2/, resp. jeho právny záver, bol podaný v časovo staršom uznesení ešte pred Rozsudkom Súdného dvora C-22/12 a tak závery v ňom poskytnuté senátom NS SR už nie sú v súčasnosti eurokonformné a pre toto konanie už by nemali byť použiteľné. Pokiaľ zákonodarca vyjadril v § 27a zákona o povinnom zmluvnom poistení politickú vôľu transponovať motorové smernice bez výhrad, tak je potrebné rešpektovať právne závery NS SR

premietnuté do judikátu R 61/2018, ktorý poskytuje eurokonformný výklad. Druhou skutočnosťou je, že žalovaný 2/ vo vyjadrení cituje závery NS SR, podľa ktorého „odvolací súd preto nesprávne vyložil ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP, keď ustálil, že do pojmu „nákladov pri usmrtení“ možno subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy....“. Pre toto konanie je však pre posúdenie dôvodnosti žaloby kľúčovým pojmom pojem „škoda“ a nie „náklady pri usmrtení“. Poukázal tiež na to, že judikát R 61/2018 bol publikovaný v zbierke, preto má osobitný význam. Výklad, ktorý sa podáva v publikovanom judikáte, má vysokú vecnú autoritu. Judikatúra NS SR má ipso iure normatívnu silu, a to tak vo vertikálnej línii (voči súdom nižších stupňov), ako aj v horizontálnej línii (medzi jednotlivým senátmi a kolégiami najvyššieho súdu navzájom). Nemožno prehliadať podstatný rozdiel medzi rozhodnutím nepublikovaným v Zbierke a rozhodnutím, ktoré bolo na podklade zákonom určenej procedúry navrhovania a schvaľovania osobitným orgánom najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke. NS SR v súčasnosti už nezastáva dve protichodné stanoviská ohľadom pojmu škoda a ohľadom pasívnej legitímácie poisťovní z titulu uzatvoreného povinného zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy. Judikát R 61/2018 uverejnený v Zbierke zaujíma k otázke celkom jasné a jednoznačné stanovisko. Navyše reflektuje vývoj judikatúry Súdneho dvora EÚ a rovnako aj právny názor Ústavného súdu. Naproti tomu protikladné stanovisko, na ktoré poukazuje žalovaný 2/, nie je uverejnené v Zbierke, a teda nie je ustálenou rozhodovacou praxou NS SR - judikátom NS SR. V danom prípade prišlo k ustáleniu rozhodovacej praxe najvyššej súdnej autority, keďže v danom prípade R 61/2018 neprekonáva iné judikáty, ale iba právny názor dvoch senátov NS SR a finálne zovšeobecňuje súčasný právny názor celého NS SR. Námietky žalovaného 2/, že senát nepostúpil vec na rozhodnutie veľkému senátu NS SR, sú nedôvodné, keďže prekonať predchádzajúce rozhodnutia možno aj zverejneným rozhodnutím v Zbierke stanovisk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR, k čomu aj došlo, keď NS SR zverejnením predmetného rozhodnutia R 61/2018 judikoval svoj právny názor. Navyše NS SR sa zrozumiteľne aj vysporiadal, prečo nepostúpil vec v danom prípade veľkému senátu. Nestotožnili sa ani s námietskami smerujúcimi voči rozhodnutiu Ústavného súdu SR, keďže Ústavný súd akcentoval primát únieového práva a vôľu zákonodarcu, keďže ide o oblasť európskej legislatívy a konkrétne oblasť regulovanú smernicami EÚ. Ústavný súd SR konštatoval nevyhnutnosť eurokonformného výkladu pojmu škoda na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení. V tejto súvislosti kreoval zásadný právny záver, podľa ktorého tradičné chápanie pojmu škoda musí ustúpiť európskemu chápaniu. Ten bol reakciou na argument sťažovateľa, podľa ktorého možno škodu chápať iba materiálne, v dôsledku čoho nemožno hradiť z poistného plnenia aj nemajetkovú ujmu. Navyše, Ústavný súd SR odmietol argumentáciu akou sa v tomto konaní bráni aj žalovaný 2/ v otázke výkladu pojmu „škoda“. Uviedli tiež, že ak Ústavný súd akceptoval rozšírenie pojmu „škoda“ prostredníctvom eurokonformného výkladu aj na náhradu nemajetkovej ujmy a nezistil žiaden dôvod na konštatovanie ústavnej arbitrážnosti, preto nemôže byť jeho rozhodnutie rozporné so zákazom výkladu contra legem. Mali za to, že žalovaný 2/ nesprávne interpretuje Rozhodnutie SD EÚ vo veci Haasová a ignoruje argumentačnú previazanosť prejudiciálneho rozsudku a zásadu eurokonformného výkladu objektívneho práva. Súdny dvor EÚ zistil, že sú splnené všetky predpoklady na subsumpciu nemajetkovej ujmy pod poistné krytie. Vzhľadom na to, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vznikol v dôsledku dopravnej nehody, má občianskoprávnu povahu a vyplýva z § 11 a 13 OZ, vzťahuje sa naň právna úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Mali za to, že žalovaný 2/ je pasívne legitimovaný v tomto konaní, a tak v zmysle povinného zmluvného poistenia, je povinný nahradit žalobcom v rámci škody na zdraví aj náhradu nemajetkovej ujmy. Mali za to, že požadovaná výška nemajetkovej ujmy je primeraná, nesúhlasili s tým, že by súd mal prioritne skúmať majetkové pomery žalobcov a žalovaného 1/ a boli toho názoru, že je nutné vziať do úvahy aj okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe, a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Príčinou vzniku dopravnej nehody z technického hľadiska bolo nevenovanie dostatočnej pozornosti situácii v cestnej premávke, s tým spojená nesprávna a kolízna technika jazdy vodiča -žalovaného 1/. Technika a spôsob jazdy žalovaného 1/ boli technicky nesprávne a vysoko kolízne, pričom svojím konaním porušil aj povinnosti uložené zákonom č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Z toho vyplýva, že k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo za okolností, ktoré výlučne zaviniel žalovaný 1/, pričom matka žalobcov neporušila žiadne právne predpisy, keď dokonca bola zrazená na prechode pre chodcov.

5. V duplike žalovaný 1/ zopakoval svoje predošlé stanovisko a doplnil, že on sám nevlastní žiadnu nehnuteľnosť, ani hnutelné veci vyššej hodnoty, je zamestnaný ako dispečer na polovičný pracovný úväzok a jeho mesačný zárobok je 270,- eur. Žalovaný 2/ namietal to, že žalovaní nemôžu byť v prejednávanej veci zaviazaní k plneniu spoločne a nerozdielne, ide o prípad tzv. nepravej solidarity,

nakoľko každý zo žalovaných zodpovedá na základe rôznych právnych titulov. Zotrval na tom, že v konaní nie je žalovaný 2/ pasívne vecne legitimovaný, zdôraznil dôslednú odlišnosť medzi škodou a nemajetkovou ujmu a dôvodili tým, že výklad, ktorý pripúšťa tak široký výklad pojmu škoda, že pokrýva aj náhradu nemajetkovej ujmy je výkladom contra legem a ani prípadný smernico- konformný výklad nemôže túto hranicu prekonať. Poukázal na to, že žalobcovia sa dovolávajú toho, aby súd nahradil pojem vnútroštátneho predpisu - škodu na zdraví, pojmom európskeho práva, čo však súd nemôže urobiť, pretože by pristúpil k uplatneniu priameho účinku motorových smerníc, ktorý je vylúčený. K tomuto by bolo možné dospieť iba ak by motorové smernice mali priamy účinok, ktorý je však v horizontálnej úrovni, o akú ide v prejednávanej veci, vylúčený. Trval na tom, že do času, kým nebude vydané rozhodnutie veľkého senátu NSSR ohľadom pasívnej vecnej legitimácie poisťovní v týchto konaniach, je nutné rešpektovať závery NSSR, že táto nie je daná. K dohode o náhrade škody uzatvorenej medzi žalobcami a žalovaným 1/ uviedol, že jednorazové odškodnenie má v podstate charakter nemajetkovej ujmy. Žalovaný 1/ sa v dohode zaviazal poskytnúť žalobcom odškodnenie za ujmu v súvislosti so škodovou udalosťou, žalobcovia však neboli účastníkmi nehody, a preto jediná ujma, ktorá im mohla vzniknúť, bola v nemajetkovej sfére v dôsledku straty matky. Mal za to, že žalobcovia si prostredníctvom žaloby uplatňujú náhradu škody, žalobcovia v dohode nevylúčili, že jednorazové odškodnenie nepredstavuje náhradu škody, a preto uzatvorenie dohody a uhradenie škody predstavuje prekážku pre uplatnenie ďalšej škody v súdnom konaní. Ak by sa s tým súd nestotožnil, tvrdil, že okolnosti vyplývajúce z dohody o náhrade škody musí súd zohľadniť pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Sumu náhrady vyplatenú na základe dohody považoval žalovaný 2/ za dostatočnú satisfakciu.

6. V ďalšom konaní žalobcovia nad rámec už skôr uvedeného, tvrdili, že dohoda o náhrade škody so žalovaným 1/ vznikla ako iniciatíva žalovaného 1/ v trestnom konaní najmä pre účely dosiahnutia dohody o vine a treste a pre lepšie postavenie žalovaného 1/ v trestnom konaní. Žalobcovia takúto jeho iniciatívu uvítali, aj ju oceňujú, ale v dohode bolo výslovne upravené to, na čom žalobcovia trvali, že dohoda sa netýka a nijakým spôsobom sa ňou neuspokojuje nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy. Škoda, ktorá bola na základe tejto dohody nahradená, predstavuje tú časť škody spojenú so smrťou matky žalobcov, ktorú nebolo možné nijakým spôsobom pre účely poisťného plnenia kvantifikovať, výdavky spojené so smrťou a pohrebom, ktoré poisťovňa nepreplatila, predovšetkým cestovné náklady, náklady na právne poradenstvo, na ktorých špecifikácii žalovaný 1/ netrval a bol ochotný ich bez ďalšieho uhradiť. Zdôrazňoval, že zosnulá neporušila ani jednu svoju povinnosť na rozdiel od žalovaného 1/, ktorý svoje povinnosti porušil a okolnosti vstupu chodkyne na vozovku sa riešili len v súvislosti s tým, či mohli chodkyne zabrániť nehode, ale nič nevypovedajú o tom, žeby chodkyne akúkoľvek svoju povinnosť porušili. Zdôraznil to, že požadovaná výška náhrady je primeraná a práve preto, že žalobkyňa 2/ má predispozíciu na psychické problémy a je citlivejšia a teda tragické udalosti prežíva intenzívnejšie a mali na ňu aj hlbší dopad, sa žalobkyňa 2/ domáha o niečo vyššej nemajetkovej ujmy. Žalovaný 1/ ďalej uvádzal, že čo sa týka dohody o náhrade škody, v celom rozsahu sa stotožnil s tým, čo uvádzali žalobcovia, dohoda bola uzatvorená aj z procesného dôvodu, kedy žalovaný 1/ využil inštitút dohody o vine a treste a reálne i táto dohoda bola prostriedkom na to, aby žalovaný 1/ sa vyhol nepodmienečnému trestu, ktorý mu hrozil. Výslovne bolo upravené v dohode a právny zástupca žalovaného 1/ vtedy ako obhajca upozornil, že táto dohoda nepokrýva prípadný nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaný 1/ túto dohodu uzavrel nie len z toho dôvodu, aby si privodil priaznivejšie postavenie v trestnom konaní, ale chcel aj zmierniť následky svojho konania. Žalovaný 1/ urobil všetko, čo bolo v jeho možnostiach, aby zmiernil následky svojho konania. Žiadal, aby súd zohľadnil majetkové pomery a správanie žalovaného 1/. Mal zato, že pasívne vecne legitimovaný je aj žalovaný 2/ a preto v prípade dôvodnosti žaloby žiadal, aby súd aj jeho zaviazal k náhrade nemajetkovej ujmy. Žalovaný 2/ nad rámec skôr uvedeného, zdôrazňoval, že problémom tejto veci je legislatíva a to, že slovenský zákonodarca nebol schopný doposiaľ jasne vymedziť, aké nároky majú byť kryté cez povinné zmluvné poistenie. V minulosti judikatúra najvyššieho súdu bola nastavená tak, že nemajetková ujma bola vyňatá z poisťného krytia, dôsledne rešpektujúci rozlišovanie medzi majetkovou a nemajetkovou ujmu, pričom súdna prax sa neustále vyvíja. Poistné v tomto prípade bolo nastavené tak, že nemajetková ujma nie je týmto typom poistenia krytá. V prípade, že by krytá bola, riziko poisťovne je oveľa vyššie, ale vzhľadom na to, že poisťovňa nerefletovala s poukazom na vtedy ustálenú judikatúru, že by mala nemajetkovú ujmu spadať pod tento typ poistenia, tak ani výška poisťného tomu nebola prispôbená. Čo sa týka dohody o náhrade škody, žalovanému 2/ sa javilo, žeby mala pokrývať aj nemajetkovú ujmu a považoval ju za zastretý právny úkon, aj keď mu je jasné, že sa strany snažili vyňať z nej nemajetkovú ujmu, avšak mal za to, že ňou taká ujma pokrytá bola, keďže v prípade škody uhradenej na základe nej neboli splnené predpoklady na vznik nároku na náhradu škody. Namietal, že predložený výpis hovorov z doloženého

obdobia nemá výpovednú hodnotu o tom, či intenzita hovorov so zosnulou matkou žalobcov bola taká aj v iných obdobiach, takisto by mali žalobcovia preukázať, že číslo na, ktoré sa volalo, patrilo žalovanej. Dal do pozornosti súdu aj to, že žalobca 1/ svoj súkromný a citový život prežíval najmä v rámci svojej najužšej rodiny a vzťah s jeho matkou bol vzťahom v jeho širšej rodinnej sfére a tomu zodpovedá vždy aj intenzita týchto vzťahov. Dal do pozornosti aj to, že nehoda negatívne zasiahla aj žalovaného 1/ a jeho psychiku a zdôraznil jeho aktuálnu nie priaznivú majetkovú situáciu. Vo vzťahu k žalobkyni 2/ tvrdil, že mala predispozíciu na psychické ochorenie, liečila sa naň aj pred nehodou, a preto jej súčasný psychický stav, ktorý sa už medzičasom aj zlepšil, nie je možné pripočítať v plnej miere škodovej udalosti. Zo znaleckého posudku v trestnom konaní podľa neho vyplynulo, že aj chodkyne mali možnosť zabrániť vzniku škodovej udalosti a ak by chodkyne dostatočne a včas konali, k nehode nemuselo dôjsť, a preto videl určitú mieru spoluzavinenia zosnulej, ktorú ustálil na 20%.

7. Súd uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 22.10.2019 pripustil zmenu žaloby (ktorá sa dotýkala navrhovaného spôsobu zaviazania žalovaných k plneniu) tak, že žalobcovia sa viac nedomáhali, aby boli žalovaní 1/ a 2/ zaviazaní k plneniu spoločne a nerozdielne, ale tak, že splnením povinnosti jedným zo žalovaných zanikne v tomto rozsahu povinnosť druhého žalovaného.

8. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcov 1/ a 2/, výsluchom žalovaného 1/, výsluchom svedkyne O. D., oboznámením sa s listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v súdnom spise, vrátane pripojeného trestného a vyšetrovacieho spisu vedeného v trestnej veci žalovaného 1/ a na základe vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav:

9. Rozsudkom Okresného súdu Trenčín č.k. 3T/3/2019-244 zo dňa 12.02.2019, právoplatným dňa 12.02.2019 bola schválená dohoda o vine a treste uzatvorená prokurátorom Okresnej prokuratúry Trenčín so žalovaným 1/ ako obvineným, podľa ktorej žalovaný 1/ uznal vinu za spáchaný skutok, že „dňa 10.02.2018 v čase približne o 19:52 hod. viedol osobné motorové vozidlo zn. Škoda Octavia, EČV: T. XXX F. po ulici M. R. Štefánika v Trenčíne v smere do Dubnice nad Váhom, pričom nedal prednosť v jazde chodkyňam K. Q. a Q. H., ktoré prechádzali cez priechod pre chodcov pri predajni potravín Billa a došlo ku kolízii vozidla obvineného s chodkyňami pri ktorej utrpela K. Q. roztrhnutie väzivového spojenia hlavy a krčnej chrbtice, zlomeninu krčnej chrbtice, krvácanie pod mäkké blany mozgové, zlomeninu rebier, zmliaždenie pravých pľúc, zlomeninu dolných končatín a kostí panvy v dôsledku, ktorým v nemocnici zomrela a chodkyňa Q. H. utrpela zlomeninu spodiny V. predpriehlavkovej kosti vľavo, zmliaždenie predkolenia vľavo s krvným výronom a odreninu pravého predlaktia, charakter poranení ktoré poškodená utrpela si vyžiadala nutnosť hospitalizácie v trvaní 5 dní počas ktorých bola obmedzená prakticky vo všetkých oblastiach, ako v oblasti kontaktu so spoločenským prostredím, v oblasti komunikácie, v oblasti mobility a v oblasti nevyhnutných životných hygienických a stravovacích úkonov a bola odkázaná na pomoc ošetrovateľského personálu, po prepustení do ambulantnej starostlivosti bola obmedzená najmä v hygiene, mobilite, príprave a zaobstarávaní si stravy v celkovom trvaní 42 dní a obvinený svojím konaním porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c) a § 137 ods. 2 písm. c) zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov tým, že sa nevenoval plne vedeniu vozidla a nesledoval situáciu v cestnej premávke a porušil pravidlá cestnej premávky, v ktorého dôsledku vznikla dopravná nehoda pri ktorej sa inému ublížilo na zdraví“. Žalovaný 1/ spáchal prečin usmrtenia a prečin ublíženia na zdraví, za čo bol odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 2 roky, ktorý bol podmiennečne odložený a určená bola skúšobná doba v trvaní 4 rokov. Súčasne mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu v trvaní 5 rokov. V konaní nebolo sporné, že usmrtená K. Q. bola matkou žalobcov 1/ a 2/.

10. Z vyšetrovacieho spisu, konkrétne po oboznámení sa so zápisnicou o výsluchu žalovaného 1/ ako obvineného, bolo preukázané, žalovaný 1/ vypovedal tak, že sa po nehode spojil aj so žalobcami, či niečo nepotrebujú, avšak títo uviedli, že pomoc nepotrebujú. Žalovaný 1/ vrámci trestného konania vyjadril pri svojom výsluchu ľútosť nad svojím skutkom a ochotu sa s pozostalými finančne vyrovnáť. Zo zápisnice z výsluchu žalobcu 1/ vykonaného vrámci vyšetrovania vyplynulo, že žalobca 1/ potvrdil, že ho žalovaný 1/ po nehode kontaktoval, ospravedlnil sa a pýtal sa, či nepotrebuje peniaze, na čo žalobca 1/ uviedol, že momentálne peniaze nepotrebuje a žalobca 1/ prejavil ochotu sa so žalovaným 1/ stretnúť a dohodnúť na náhrade škody.

11. Zo znaleckého posudku č. XXXXXXXXXXXX spracovaného v trestnom konaní znalcom Ing. Milanom Holécim vyplynulo, že k zrážke zosnulej matky žalobcov došlo na priechode pre chodcov,

konštatovaný bol záver, podľa ktorého technika a spôsob jazdy žalovaného 1/ boli technicky nesprávne a vysoko kolízne, nakoľko žalovaný 1/ vošiel so svojím vozidlom na priechod pre chodcov v čase, keď sa v jazdnom koridore jeho vozidla pohybovali chodkyne, a to napriek tomu, že mal dostatočný rozhľad a dohľad. Žalovaný 1/ mohol včas zaregistrovať pohybujúce sa chodkyne a mohol včasnou reakciou zabrániť stretu. Toto konanie bolo hlavným a limitujúcim prvkom nehodového deja, nakoľko pri dostatočnom venovaní sa situácii v cestnej premávke, správnym odhadom a činnosťou by dokázal vodič odvrátiť vznik dopravnej nehody. Naproti tomu, chodkyne sa pohybovali po vyznačenom priechode pre chodcov rýchlosťou primeranou ich veku a situácii v cestnej premávke, technika a spôsob pohybu chodkýň po priechode pre chodcov bol vyhodnotený ako technicky správny a primeraný, nakoľko na priechod vstúpili v čase, keď sa pred vstupom na vozovku presvedčili, že tak môžu urobiť bez nebezpečenstva, keď bolo vozidlo v dostatočnej vzdialenosti a vodič mal možnosť spozorovať ich pohyb včas a bez nebezpečenstva. Chodkyne venovali dostatočnú pozornosť situácii v cestnej premávke, kde pravdepodobne vyhodnotili technické možnosti svojho pohybu po priechode pre chodcov a pohyb vozidla v takomto prostredí, pravdepodobne ale nie včas a dostatočne. Čo sa týka vyhodnotenia možnosti zabránenia stretu (pri skoršej reakcii) s vozidlom zo strany chodkýň bolo v znaleckom posudku konštatované, že v čase začiatku ich vstupu do jazdného pruhu vozidla žalovaného 1/ mali chodkyne možnosť rozpoznať správanie druhého účastníka cestnej premávky a mali možnosť zastaviť pred jazdným koridorom vozidla vo veľmi krátkom časovom okamihu, k stretu by tak nedošlo.

12. V konaní ďalej bolo preukázané (predloženou poisťkou č. XXXXXXXXXX) vrátane jej prílohy, že vozidlo, ktoré viedol žalovaný 1/ a ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, pri ktorej došlo k usmrteniu matky žalobcov, bolo v čase dopravnej nehody (10.02.2018) povinne zmluvne poistené v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. u žalovaného 2/, ktorý je poisťovňou. Táto skutočnosť nebola v konaní stranami rozporovaná. U inej poisťovne vozidlo nebolo povinne zmluvne poistené, a pokiaľ sa v konaní spomínalo ďalšie poistenie v poisťovni Generali, medzi stranami nebolo sporné, že táto poisťovacia spoločnosť pre predmetné vozidlo neposkytla povinné zmluvné poistenie a strany nerozporovali tvrdenie žalovaného 1/, že táto poisťovňa poskytovala v čase nehody len havarijné poistenie predmetného motorového vozidla.

13. Z predloženej dohody o náhrade škody zo dňa 10.10.2018 uzatvorenej medzi žalovaným 1/ a žalobcami 1/ a 2/ bolo zistené, že na základe tejto dohody sa žalovaný 1/ zaviazal uhradiť žalobcom 1/ a 2/ odškodnenie, ktoré sa netýka nákladov spojených s pohrebom ani nemajetkovej ujmy, ktoré nároky už boli alebo v budúcnosti by mohli byť uspokojené. Pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností účastníci dohody v nej vyhlásili, že táto dohoda nie je prekážkou podania žaloby o nemajetkovú ujmu zo strany žalobcov v súvislosti s následkami dopravnej nehody a zároveň nie je ani prekážkou úspechu v sporovom konaní začatom podaním takejto žaloby, a teda jednorazové odškodnenie nie je náhradou za nemajetkovú ujmu žalobcov, ktorej sa mienia domáhať v rámci ochrany osobnosti upravenej Občianskym zákonníkom. Žalovaný 1/ sa zaviazal uhradiť žalobcom sumu každému po 1.500,- eur. V bode III.1 dohody žalovaný 1/ vyhlásil, že úprimne ľutuje, že jeho zavinením došlo k dopravnej nehode a ospravedlňuje sa za následky, ktoré žalobcom vznikli z dôvodu dopravnej nehody. Tiež žalobcovia vyhlásili, že súhlasia s tým, aby bola medzi žalovaným 1/ a prokurátorom uzavretá dohoda o vine a treste a tiež vyhlásili, že nebudú v trestnom konaní uplatňovať náhradu škody a nebudú trvať na tom, aby žalovaný 1/ bol odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody.

14. Z predložených listinných dôkazov - lekárskeho správ vyplynulo, že žalobkyňa 1/ bola v období od 17.04.2018 do 03.05.2018 hospitalizovaná na psychiatrickej klinike Fakultnej nemocnice Trenčín, pričom uvádza sa v nej, že je liečená pre depresívne - úzkostné stavy a pre zhoršenie stavu bola odoslaná k hospitalizácii ambulantným psychiatrom. Záver diagnózy - recidivujúca depresívna porucha, terajšia stredne ťažká epizóda. Z ďalších záznamov vyplýva, že žalobkyňa 1/ po hospitalizácii ďalej absolvovala kontroly v psychiatrickej ambulancii.

15. Výzvou zo dňa 03.05.2019 žalobcovia vyzvali žalovaného 2/ na náhradu nemajetkovej ujmy v sume totožnej so žalovanou sumou s výzvou na zaujatie stanoviska v lehote 15 dní od doručenia výzvy. V konaní nebolo sporné, že žalovaný 2/ tento nárok žalobcov doposiaľ neuspokojil ani čiastočne.

16. Výsluchom žalobcu 1/ bolo zistené, že býva v T. pri K., matka bývala v N., boli blízko seba, často sa navštevovali, takmer denne si telefonovali. Boli spolu síce nie každý deň, ale tak každý druhý deň, zastavil sa u nej hocikedy aj z roboty. Pomáhali si. Žalobca 1/ má záhradu a matka mu tam chodila pomáhať, niekedy doobeda, keď on bol v práci, popolievala, drobné práce porobila sama. Bola čiperná,

aktívna a mala rada pohyb. Aj sama si zašla nakúpiť, ale on ju brával pravidelne do Kauflandu, do Tesca, chodili na spoločné nákupy. Chvilke s ňou boli príjemné, mali aj spoločný program, spoločne podebatovali, brával ju na cintorín, na otcov hrob. Žalobca 1/ má dvoch synov, jeden študuje v Trnave, druhý žije v Brne a aj tí keď sa dalo, išli svoju babku pozrieť. S matkou mali vynikajúce vzťahy a ona, aj keď žalobca 1/ niekedy povedal, že niečo potrebuje zistiť alebo vybaviť, tak ona povedala „nechaj ja sa povypytať, povybavujem obehne úrady a zistím“. Asi týždeň pred jej smrťou bol žalobca 1/ v divadle, debatovali spolu, že na čom žalobca 1/ bol a že aj ona do toho divadla pôjde. Niekedy jej doniesol aj obed z roboty alebo si sama poň pribehla. Bol s ňou 2-3 krát týždenne, okrem soboty každý týždeň, spoločne chodievali aj k žalobkyňi 2/. Keď tam išiel autom, vždy aj mamu zobral. Uviedol, že žalobkyňa 2/ je citlivejšia a aj vždy bola, on sa snaží tento smútok odbúrať. Smrť matky však aj na neho doľahla, nebavila ho televízia, muzika, ktorú mal predtým rád. Snažil sa tomu vnútorne nepodľahnúť, je to ťažké, tiež vybavoval pohreb, ale povedal si, že hneď aj po pohrebe pôjde do práce, lebo robí s ľuďmi a tam človek na to rýchlejšie zabudne. Nechcel zostať po smrti matky doma, u lekára v tejto súvislosti nebol, nijak sa nelieči. S matkou mal taký vzťah, že keď sa jej aj dva dni neozval, tak ona sa mu na tretí deň sama ozvala, že čo je, keď sa neozýva. Uviedol, že so smrťou matky sa nikdy nezmieri. Sestru smrť zlomila, on sám jej oznamoval, čo sa stalo. Musel sa aj pred ňou premáhať a snažil sa pred ňou držať. Po matke zostal byt, ktorý je neobývaný, sestra však ťažko znáša smrť, do bytu ani nechodí, povie, že tam nechce ísť, alebo že sa tam necíti dobre. Pripomína jej matku, keďže smrť na ňu mala obrovský vplyv. Keď sa aj spolu so sestrou rozprávajú a príde debata na mamu a jej smrť, žalobca 1/ radšej odbočí a zahovorí to, aby si to nemuseli pripomínať. So sestrou mali aj majú dobrý vzťah, takto boli vychovaní, aj s ostatnou rodinou sa ďalej navštevujú, v rodine nikdy nemali trenice, k naštrbeniu vzťahov v rodine po smrti matky nedošlo. Uviedol, že to, čo sa stalo, mu často prebehne hlavou, ale musí sa s tým sám nejako vyrovnáť, ani na pojednávanie si nič nepripravoval a nemá záujem si ani nič vymýšľať. Keďže byt po mame zostal neobývaný, chodí tam väčšinou len on, sestra nie, porobí, čo treba, byt si vyžaduje bežnú údržbu, umývanie okien atď. Neprítomnosť matky ho veľmi zasiahla, bol to najstarší člen rodiny a nedá sa ani opísať, ako mu chýba, citová väzba bola veľká. K svojmu rodinnému zázemiu uviedol, že je ženatý, s manželkou žijú vo fungujúcom manželstve, vzťahy sú v poriadku. Starší syn pracuje v Brne, pravidelne chodí domov na víkend. Mladší syn študuje 5. ročník VŠ v Trnave. Rodinné vzťahy sú v poriadku. Aktuálne zarába asi 850,- eur mesačne v čistom a na matku nebol finančne odkázaný. Ona si z dôchodku vždy niečo ušetrila, nikdy od neho peniaze nepýtala. Akurát tak na sviatky, Vianoce jej vždy dali peniaze, ale na žalobcu 1/ nebola matka finančne odkázaná. Uviedol, že ho žalovaný 1/ kontaktoval krátko po nehode, pýtal sa, či potrebuje peniaze na pohreb, že je ochotný pomôcť, povedal, že ho to mrzí a ospravedlnil sa.

17. Žalobkyňa 2/ pri výsluchu uviedla, že s matkou mala veľmi blízky a dobrý vzťah. Matka k nej chodila veľmi často, pretože žalobkyňa 2/ je tiež už babka a má vnúčatá. Jej zosnulá matka chodila za pravnúčatami, jej smrť veľmi zasiahla aj jej 7 ročnú pravnúčku, ktorá mala prababku veľmi rada. Aj pred vnúčatami sa žalobkyňa 2/ musela pretvarovať, aby ju svojím správaním nerozrušovala. Po smrti otca žalobkyňa 2/ matke pomáhala, chodili k nej, ako sa dalo, aby nebola sama. Spoločne trávili Vianoce, nový rok, sviatky, telefonovali si každý deň a občas spolu chodili na výlety. Uviedla, že už pred jej smrťou bola liečená na depresie a po smrti matky, ktorá ju rozrušila, musela byť asi 3 týždne hospitalizovaná v nemocnici. Predtým nikdy z dôvodu psychických problémov hospitalizovaná nebola. Po návrate z nemocnice sa možno aj viac než rok dávala dokopy, nič ju nebavilo, hoci má vnúčatá a je za ne veľmi vďačná, stále sa z toho akosi nevie tešiť a s matkinou smrťou sa nevie zmieriť. Veľmi zle jej robí ísť aj na cintorín, čo ju vždy veľmi rozruší. Uviedla, že na depresiu sa liečila asi 3-4 roky pred smrťou matky, presne to nevie určiť. V čase smrti s matkou nebývali v spoločnej domácnosti, ona bývala v T. a žalobkyňa s rodinou v K. Q.. Spoločne sa ale navštevovali, žalobkyňa 2/ sa k nej snažila chodiť každý druhý týždeň, matka k nej chodila ako kedy, raz - dvakrát za mesiac. Trávila čas aj s deťmi aj vnúčatami žalobkyne, s ktorými všetko veľmi prežívala. K svojmu rodinnému zázemiu uviedla, že žije v spoločnej domácnosti s manželom, má dve dcéry, jedna už má dve dcéry a druhá ma dvoch chlapcov. Matka mama stihla vidieť aspoň poslednú vnučku, ktorá bola tretím vnúčaťom, ale posledné pravnúča sa narodilo až po jej smrti. Otec zomrel skôr, v čase smrti matka bola vdova, mala rada život a smrť otca ju nezlomila. S rodičmi mala vždy blízky vzťah, na detstvo rada spomína, pričom ona bola vždy taký citlivejší typ a všetko vždy viac prežívala. Matka na svoj vek bola veľmi čiperná, žila stále aktívnym životom, veľa chodievala peši, starala sa o seba, mala svoje zdravotné problémy, ale bola v dobrej kondícii, mala veľa aktivít aj s klubom dôchodcov, mala rada život. Spoločne sa rozprávali, chodievali na prechádzky aj s vnúčatami, často chodili do kúpeľov, do Nimnice a do Trenčianskych Teplíc do cukrárne a na „zdravú vodu“. Matka veľmi pomáhala aj staršej dcére žalobkyne, pomáhala jej s deťmi

aj žehliť. Bola sebestačná, keď prišla vždy doniesla napečené buchty, navzájom si vždy doniesli nejaké pozornosti, ale nefungovalo to tak, žeby si navzájom finančne prispievali na bežný život. Uviedla, že matka žila v čase smrti sama v domácnosti. Žalobkyňa 2/ pred jej smrťou pracovala ako operátorka, potom bola dlho hospitalizovaná a PN a potom dala výpoveď. Teraz si prácu hľadá. Jej príjem pred smrťou matky bol cca 550,- eur v čistom aj s bonusmi. Svoj voľný čas sa aktuálne snaží venovať hlavne svojim deťom a vnúčatám, ktoré jej dodávajú energiu a má 87 ročnú svokru, o ktorú sa treba starať. Po smrti matky celkovo v rodine a vo vzťahoch sa radikálne nezmenilo nič, je to dobré, navzájom sa snažia sa podporovať a byť si psychicky oporou, konflikty po smrti matky nevznikli. K žalobcovi 1/ ako bratovi uviedla, že sú len oni dvaja súrodenci, aj brat mal s matkou veľmi dobrý vzťah, on je dobráčisko. Vždy, keď mohol, matku brával na výlety, do Bánoviec, keď bolo treba na nákup do Kauflandu a keď jej aj dva dni nezavolať, tak matka sa už sťažovala, že „K. sa mi dlhšie neozval“. Uviedla, že jej liečba u psychiatra stále trvá aj teraz, už aj vtedy, keď sa jej zdá, že je to lepšie, tak opäť sa jej tie spomienky vrátia, prepukne to a cíti sa tak, ako predtým. Kontroly u lekára má tak raz za tri mesiace, po smrti matky to bolo raz za mesiac, pred smrťou chodila na kontroly v dlhších intervaloch, možno raz za šesť mesiacov.

18. Žalovaný 1/ pri výsluchu uviedol, že mu je veľmi ľúto, čo sa stalo, nespravil to úmyselne a viac krát sa už ospravedlnil žalobcom aj osobne. Za to, čo spôsobil, bol právoplatne odsúdený, prišiel o vodičský preukaz, tento má stále zadržaný, prišiel o prácu taxikára, aktuálne pracuje ako dispečer na polovičný úväzok. Ako taxikár zarobil viac, jeho príjem teraz je asi 300,- eur mesačne. So žalobcami uzavrel dohodu o náhrade škody, nejednalo sa ale o nemajetkovú ujmu ani o náhradu nákladov spojených s pohrebom, táto škoda bola na zmiernenie následkov, na úhradu ošatenia, cestovného, poštovného. Uviedol, že to čo sa stalo, malo aj na neho veľký aj psychický dopad. Žije s priateľkou, aktuálne je priateľka tehotná. Nemá žiaden majetok väčšej hodnoty. Na to, aby žalobcom vyplatil odškodnenie, si zobral úver v sume 6.000,- eur, tento úver doteraz spláca. Finančne mu pomáha otec, priateľka tiež ešte pracuje. Bývajú u jej rodičov. Uviedol, že táto udalosť ho veľmi zasiahla, veľmi zle to psychicky znášal, stále to má pred očami a nepraje to nikomu zažiť. Nevyhľadal ale v tejto súvislosti žiadnu lekársku pomoc.

19. Svedkyňa O. D., dcéra žalobkyne 2/ a vnučka zosnulej uviedla, že aj pre ňu bola babka veľmi blízka osoba, vyrastala u nej, starala sa o ňu od malička. Dokonca 4 roky u nej bývala počas vysokej školy, cez leto tam trávila prázdniny. Nebola to taká babka, že by sa iba z času na čas videli, boli si veľmi blízke. Rovnako aj so žalobcom 1/ ako ujom spoločne trávili oslavy, krstiny, spoločné aktivity a babka aj v sprievode uja a jeho synov, ak sa dalo, k nim často chodili. Uviedla, že babka bola aktívny človek, mala aktivity z klubu dôchodcov, dokonca si viedla denník, ale ten žiaľ vyhodili pri upratovaní jej bytu, kde boli zapísané jej aktivity a dovolenky, ktorých sa zúčastnila a ktoré plánovala. Chodila do divadla, k ujovi často na záhradu. Mala veľký záujem o rodinu, vždy keď prišla, tak ich niečím obdarovala, svedkyňa tiež pomáhala starať sa o jej staršiu dcéru, keďže po roku musela odísť z materskej dovolenky do práce. Keď babka zomrela, jej mladšia dcéra mala mesiac. Uviedla, že hlavne na matku mala smrť babky veľký dopad, ona vždy bola citlivá, ale smrť babky ju zlomila. Keď svedkyňa plánovala, že jej bude mama pomáhať s čerstvo narodenou dcérou, tak namiesto toho svedkyňa trávila s ňou čas na psychiatrii a starala sa ona o ňu a nie naopak. Žalobkyňa 2/ v dôsledku toho, čo sa stalo, opustila aj prácu, nevedela sa dlho zaradiť do normálneho života, stratila záujem o rodinu, o vonkajší svet a možno aj viac než rok trvalo, kým sa ako tak z toho vedela dostať. Časom je to lepšie, ale nie je to úplne v poriadku ani teraz. Zhodnotila, že jej matka bola rok po smrti, „úplne vypnutá“. Zosnulú babku označila za „akčnú“ babku, s ujom chodili spoločne na záhradu, tam chodila veľmi rada, chodila na kultúrne podujatia v Trenčíne aj mimo, rada cestovala, s ujom chodili na hríby a turistiku a mala riadnu zbierku kníh, rada čítala. Naposledy predtým než zomrela si svedkyňa pamätala, že babka bola u nich a ju aj prehovárali, aby ostala spať, vtedy doniesla babka aj buchty. Babka prespať nechcela s odôvodnením že má v pláne ísť do divadla. A cestou z divadla asi tri dni na to zomrela. Babka prišla aj za svedkyňou do nemocnice, keď porodila druhú dcéru. Babka aj žalobca 1/ žili obaja v T., videli sa vždy minimálne tri krát do týždňa, okrem spoločných aktivít v záhrade a turistík babka mu pomáhala vybavovať veci po úradoch, lebo ona rada vybavovala a pomáhala. Dedko zomrel dávnejšie, a preto žalobca 1/ babke pomáhal bežné práce v domácnosti a aj vybaviť, čo bolo treba. Obdobie po smrti babky označila za ťažké obdobie, pretože mala svedkyňa staršiu dcéru hospitalizovanú, mala čerstvo narodenú dcéru, ona sama mala problémy s kojením a ešte sa musela starať o mamu a jej mladšia sestra bola navyše v čase babkinej smrti tehotná. Uviedla, že jej matka po smrti babky bola ešte doma, ale potom boli nútení vyhľadať pomoc, bola hospitalizovaná a potom bola opäť doma. Oni museli však na ňu dohliadať, každý deň ju chodili kontrolovať. Svedkyňa a žalobkyňa 2/ ako jej matka pracovali v jednom podniku, mama tam mala dobré podmienky aj dobré pracovné prostredie. Po smrti babky bola matka PN a už sa viac

do práce nevrátila. Uviedla, že na mame sa smrť prejavovala tak, že nechcela chodiť z domu, nechcela ani chodiť do roboty, iba plakala, vyhýbala sa ľuďom a uzavrela sa do seba. Rovnako tak aj vzťah medzi rodičmi ako manželmi ochladol, mama sa uzavrela a ochladla voči všetkým. Najprv si v rodine mysleli, že to zvládnu aj sami, snažili sme sa mamu socializovať, ale keď videli, že to nikam nevedie, tak musela byť hospitalizovaná, vyhľadali preto odbornú pomoc. Potvrdila, že aj pred smrťou babky mala žalobkyňa 2/ psychické problémy, oná ma citlivú povahu, ťažko spracúva určité udalosti. Predtým bývala smutná, mala smutnejšie nálady, aj si niekedy poplakala, ale nikdy predtým ju nič tak nezasiaholo ako smrť babky. Po smrti babky žalobkyňa 2/ do práce nenastúpila, na to sa necítila, ale teraz už po dvoch rokoch svedkyňa vidí, že ten stav je určite lepší, pretože jej matka snaží sa zapájať do bežných vecí, už si nevyžaduje z ich strany takú kontrolu ako krátko po nehode. Uviedla, že nikdy pred smrťou babky jej mama nemala taký ťažký psychický stav ako po jej smrti, vždy sa ako - tak vedela zapojiť do života. Smrť jej otca žalobcov tiež žalobkyňu 2/ zasiahla, ale nie až tak, čo však bolo zrejme preto, že dedko bol vážne chorý, celá rodina sa o neho starala a všetci aj očakávali, že jeho smrť čoskoro príde.

20. Záonné ustanovenia:

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len zákon o PZP), poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o PZP, Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,

Podľa § 15 zákona o PZP, Náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

21. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla, dňa 10.02.2018 nedal prednosť v jazde chodkyňi - matke žalobcov, ktorá prechádzala cez priechod pre chodcov, došlo ku kolízii vozidla s chodkyňou, pri ktorej matka žalobcov zomrela. Žalovaný 1/ porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c) a § 137 ods. 2 písm. c) zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke tým, že sa nevenoval plne vedeniu vozidla a nesledoval situáciu v cestnej premávke a porušil pravidlá cestnej premávky, v dôsledku čoho vznikla dopravná nehoda, pri ktorej matka žalobcov zomrela. Za tento skutok kvalifikovaný ako prečin usmrtenia bol žalovaný 1/ právoplatne odsúdený. Z toho je zjavné, že žalovaný 1/ (v zmysle právoplatného rozsudku súdu) porušil povinnosti vymedzené zákonom o cestnej premávke a tiež povinnosť vymedzenú Trestným zákonom, podľa ktorej nemožno inému spôsobiť z neobstaranosti smrť. Preto jednak zodpovedá za škodu spôsobenú touto dopravnou nehodou a podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka týmto svojím počinaním neoprávnene zasiahol do práva žalobcov 1/ a 2/ podľa § 11 Občianskeho zákonníka, najmä do práva na ochranu ich súkromia tvoreného ich rodinným životom s matkou. Súd bol v zmysle § 193 CSP pritom viazaný právoplatným rozsudkom, ktorým bolo ustálené, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal. V zmysle konštantnej judikatúry (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 223/2016 zo dňa 26.1.2017, R 22/1979) bol súd viazaný aj vinou v zmysle jej právnej a skutkovej zložky ako aj formou zavinenia. Viazanosť sa vzťahuje

na právnu aj skutkovú časť výroku o vine, právnu kvalifikáciou skutku aj formou zavinenia. Konanie žalovaného 1/ bolo právoplatným rozsudkom súdu vyhodnotené ako nedbanlivostný trestný čin, a je teda zrejmé, že zásah žalovaného 1/ do osobnostných práv žalobcov, do práva na ochranu súkromia a rodinného života bol neoprávnený. Tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na osobnosti žalobcov, keďže natrvalo narušil ich právo udržiavať a rozvíjať vzťahy s ich matkou. Žalobcom tak vzniklo právo domáhať sa ochrany osobnostných práv v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka. Danosť občianskoprávnej zodpovednosti žalovaného 1/ za neoprávnený zásah do osobnostných práv nespochybňoval ani žalovaný 1/ ani žalovaný 2/. Z uvedeného zároveň vyplýva, že žalovaný 1/ spôsobil tento neoprávnený zásah svojím konaním, je pôvodcom zásahu, a je teda pasívne vecne legitimovaný v konaní o ochranu osobnosti žalobcov, do ktorých osobnostných práv žalovaný 1/ neoprávnene zasiahol. Judikatúra súdov ako aj Najvyššieho súdu SR je už pritom ustálená v tom smere, že súčasťou práva na ochranu súkromia je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami, a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním napíňajúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Tento jednotný právny názor prezentoval Najvyšší súd SR vo viacerých svojich rozhodnutiach, napr. v rozsudku sp. zn. 1 Cdo 77/2009 zo dňa 27.10.2010, v rozsudku sp. zn. 5 Cdo 265/2009 zo dňa 17.2.2011, v rozsudku sp. zn. 3Cdo 228/2012 zo dňa 26.9.2013. Pasívna vecná legitimácia žalovaného 1/ je tak daná.

22. V konaní bol namietaný predovšetkým nedostatok pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/, s ktorými námietkami sa však súd nestotožnil a dospel k záveru, že je daná aj pasívna vecná legitimácia žalovaného 2/ ako poisťovne, u ktorej bolo v čase nehody dojednané povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Vychádzal pritom z nasledovných úvah a východísk:

23. Podstatným z hľadiska posúdenia dôvodnosti uplatneného nároku vo vzťahu k žalovanému 2/ bolo ustálenie, či tento nárok je možné subsumovať pod plnenie v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o PZP. Povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie (rozsudok SD C - 22/12 Haasová bod 39). Otázkou pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/ je tak potrebné riešiť v súlade s komunitárnym právom. Tzv. motorové smernice, akými je smernica Rady 72/166/EHS zo dňa 24.4.1972, smernica Rady 84/5 EHS z 30.12.1983, ktorá bola zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.5.2005 a smernica Rady č. 90/232/EHS zo dňa 14.5.1990, ako aj smernica Rady č. 2009/103/ES zo dňa 16.9.2009, majú za cieľ zabezpečenie voľného pohybu motorových vozidiel na území Európskej únie, vrátanie osôb v týchto vozidlách, na druhej strane aj zabezpečenie porovnateľného zaobchádzania s poškodenými účastníkmi nehôd, ktoré sú spôsobené týmito vozidlami a to bez ohľadu na miesto dopravnej kolízie na území jednotlivých štátov v rámci Európskej únie. Citované smernice ukladajú povinnosť členským štátom zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel pokryli poistením. Členské štáty majú garantovať, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením motorového vozidla. Aj podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci Drozdovs C - 277/12, smernica Rady 72/166/EHS a smernica Rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokryť aj náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená blízky osobám obetí, usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo. Podľa názoru súdu rozhodnutie ESD zo dňa 24. 10. 2013 vo veci C-22/12 tiež jednoznačným spôsobom rieši otázku zodpovednosti poisťovne - žalovaného 2/. Hoci Súdny dvor v uvedenom rozsudku viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13), každému z týchto štátov umožňuje blízky osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Uvedený záver, nemôže spochybniť ani odlišné systematické zaradenie ustanovení § 11, § 13 O. z. k úprave zásahov do ochrany osobnosti, ktorá je nezávislá od úpravy zodpovednosti za škodu. Potom možno ustáliť, že týmto rozsudkom je prekonaný aj skorší názor Najvyššieho súdu SR v konaní sp. zn. 4Cdo/168/2009 na ktorý žalovaný 2/ poukazoval, resp. neskorší rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31.3.2016, sp.zn. 3Cdo/301/2012 <<http://merit.slv.cz/3Cdo/301/2012>>, v ktorom bolo tiež

rozhodnuté, že poisťovní nesvedčí pasívna vecná legitímácia v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv spôsobených úmrtím blízkej osoby pri dopravnej nehode. Súd sa s týmto právnym názorom ale nestotožňuje, a to z dôvodov publikovaných v Mandelík, J.: Náhrada nemajetkovej ujmy. Analýza rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Bulletin slovenskej advokácie 9/2016, s. 22 - 30. Za správny súd považuje opačný názor, podľa ktorého súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy, ale aj nemajetkové ujmy. Je v tejto súvislosti dôvodné poukázať na znenie motorových smerníc, v zmysle ktorých členské štáty sú povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistenia nezostali neuhradené. V rovnakom duchu a síce, že náhrada nemajetkovej ujmy má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, sa viackrát vyslovil aj Ústavný súd SR (napr. v rozhodnutiach I. ÚS 474/2016 <<http://merit.slv.cz/I.US474/2016>>-17 z 17. 08. 2016, III. ÚS.666/2016-36 zo dňa 11. 10. 2016, III ÚS 610/2017-11 zo dňa 10. 10. 2017), ktorý zdôraznil, že k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody. V neposlednom rade súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované v zbierke rozhodnutí a stanovísk NSSR č. 8/18 pod R 61/2018, ktoré jednoznačne v zhode s vyššie citovanými stanoviskami Ústavného súdu SR konštatoval pasívnu vecnú legitímáciu poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy. Toto rozhodnutie, na rozdiel od tých, na ktoré poukazuje žalovaný 2/, predstavuje z dôvodu svojej publikácie v zbierke nepochybne vyššiu mieru autority a možno ho právom zaradiť medzi rozhodnutia predstavujúce ustálenú rozhodovaciu prax. V tejto otázke sa súd v celom rozsahu stotožnil s podrobnou argumentáciou žalobcov obsiahnutou v podaní zo dňa 10.07.2019, ktorá precízne vysvetľovala dôvody, pre ktoré je potrebné tento zovšeobecňujúci názor členov kolégia rešpektovať.

24. Pre účely zákona o PZP bolo potrebné pojem škoda vykladať eurokonformne, teda extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy, z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Gramatický (formalistický) výklad pojmu škoda, vychádzajúci z textu zákona o PZP resp. z ustanovení Občianskeho zákonníka, ako tento výklad nastoľuje žalovaný 2/, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, znamenalo by to neprípustné disproporčné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ako i pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá (riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude náhrada vymožiteľná). Tiež treba dodať, že predmetný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Z textu tejto smernice je zrejmé, že používa slovné spojenie „personal injury“ (napr. úvod bod 12, článok 9 ods. 1), teda „osobná ujma“. Komunitárne právo tak chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, respektíve za ujmu považuje majetkovú aj nemajetkovú škodu (rozsudok SD C-63/09 Axel Walz).

25. K argumentom žalovaného 2/ o tom, že výklad nastolený žalobcami je výkladom v rozpore so zákonom, súd konštatuje, že v právnom štáte nejde len o dodržiavanie práva bez ďalšieho, ale predovšetkým o dodržiavanie takých pravidiel správania, ktoré sú v súlade s hodnotami, na ktorých je právny poriadok vybudovaný. Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (nález Ústavného súdu SR č. 2221/07 z 19.3.2008). Z toho potom vyplýva, že riešenia, ktoré sa požiadavke rozumného usporiadania vzťahov

priečia, sú neprijateľné. Súdu jednoznačne vždy prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť absurdné dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby ju odmietol a zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona a ktorý bude racionálny a spravodlivý. Výklad dotknutých právnych predpisov učený žalovaným 2/ uvedené požiadavky nespĺňa. V dôsledku vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie je pre vnútroštátny orgán aplikácie práva navyše eurokonformný výklad vnútroštátneho práva záväzný, t. j. výklad v súlade s komunitárnym právom, aby sa tak zabezpečil „reálny účinok“ príslušnej smernice. Súd členského štátu tak môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplniť aj medzery vnútroštátneho právneho predpisu, ak sa takéto medzery vyskytnú. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (napr. rozhodnutie C-106/89 *Marleasing SA v. La Commercial International d Alimentation SA.*, C-334/92 *Theodor Wagner Mired v. Fondo de Garantia Salarial* alebo C-91/92 *Paola Faccini Dori a Recrep SRL*) dovodila povinnosť vykladať vo svetle komunitárných noriem nielen ustanovenia národného práva implementujúceho komunitárny predpis (smernicu), ale tiež národné právo ako celok, pričom vnútroštátny súd je povolaný k výkladu národného práva v čo najväčšom možnom rozsahu vo svetle textu a účelu smerníc (tzv. nepriamy účinok smerníc), a preto súd v prejednávanej veci vychádzal z cieľov a účelov smerníc, ktoré v predošlých odsekoch priblížil. Vzhľadom na nadradenosť komunitárneho práva bolo preto potrebné vychádzať z rozšíreného eurokonformného výkladu definície škody. Je potrebné súčasne zdôrazniť, že sa nejedná o priamu aplikáciu smerníc, ako to tvrdil žalovaný 2/, ale o výkladovú metódu vzťahujúcu sa na oblasť harmonizovanú právom Európskej únie. Je síce pravda, že je najmä úlohou zákonodarcu vždy uviesť dve navzájom si konkurujúce hodnoty do rovnováhy tak, aby boli v čo najvyššej miere zachované. Ak však písaný zákon neplní svoju funkciu spočívajúcu v spravodlivom vyriešení právneho problému, je na súde, ktorý zákon interpretuje, zväziť konkurujúce práva pri výklade konkrétnej právnej normy. V danom prípade bol preto súd povinný uviesť do spravodlivej rovnováhy škodu na psychickom zdraví a škodu na fyzickom zdraví, ako aj majetkové riziko zodpovedných subjektov za nemajetkovú ujmu, ako i pozostalých v prípade nemajetnosti zodpovedného subjektu, aby povinné poistenie zodpovednosti za škodu pokrývalo aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Súd preto s použitím eurokonformného výkladu pojmu náhrada škody na zdraví v ustanovení § 4 zákona o PZP a s prihliadnutím na samotný účel tohto typu poistenia, dospel k záveru, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia, a potom s poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenia je daná aj pasívna vecná legitímácia žalovaného 2/.

26. Žalobcovia sa teda dôvodne domáhali plnenia od oboch žalovaných 1/ i 2/. Vo vzťahu k spôsobu, akým za žalovaný nárok zodpovedajú, súd konštatuje, že pasívna solidarita (spoločne a nerozdielne) medzi žalovaným 1/ ako škodcom a žalovaným 2/ ako poisťovňou nemá oporu v hmotnom práve a podľa názoru súdu správne žalobcovia zmenili žalobu spôsobom, že plnením jedného z nich v rozsahu jeho plnenia zaniká povinnosť druhého žalovaného. Ide o tzv. nepravú solidaritu s poukazom na odlišné postavenie oboch subjektov a rôzne právne tituly, od ktorých je odvodzovaná povinnosť plnenia. V konečnom dôsledku takto argumentoval aj žalovaný 2/, v dôsledku čoho aj žalobcovia pristúpili k úprave žalobného petitu zrejme uznajúc správnosť tejto argumentácie.

27. Čo sa týka žalovaným 2/ tvrdenej spoluvine zosnulej matky žalobcov, ktorú ustálil na 20%, súd konštatuje, že s tvrdeným o spoluzavinení zosnulej, sa súd nestotožnil. Žalovaný 2/ vyvodzoval spoluzavinenie zosnulej z toho hľadiska, že ak by bola ako chodkyňa konala včas, resp. skôr, k nehode nemuselo dôjsť. V prvom rade súd konštatuje, že hlavnou príčinou stretu medzi motorovým vozidlom vedeným žalovaným 1/ a matkou žalobcov bolo nedbanlivostné konanie žalovaného 1/, keď tento sa nevenoval plne vedeniu vozidla a nesledoval situáciu v cestnej premávke. Toto bolo jednoznačne konštatované v znaleckom posudku, ktorý tiež konštatoval, že jeho spôsob jazdy bol vyhodnotený ako vysoko kolízny a technicky nesprávny. Nebola to zosnulá, ktorá by porušila akúkoľvek povinnosť, ktorú ako chodkyňa v cestnej premávke mala, čomu nasvedčuje aj záver znaleckého posudku, podľa ktorého sa pohybovala po vyznačenom prechode pre chodcov, neprebíhala teda cez cestu mimo neho, a to rýchlosťou veku a situácii v premávke primeranou, čo do spôsobu a techniky správne, s tým, že sa presvedčila o tom, že tak môže urobiť, keď bolo vozidlo ešte v dostatočnej vzdialenosti a vodič mal možnosť spozorovať jej pohyb včas. Pokiaľ sa v posudku uvádza, že v prípade jej skoršej reakcie, mohla i ona zabrániť kolízii, treba uviesť, že v tejto súvislosti nebolo zosnulej posudkom vyčítané porušenie akejkoľvek povinnosti, iba znalec analyzoval situáciu, v akom časovom horizonte mohla ešte chodkyňa zareagovať na pohyb vozidla, pričom možnosť jej reakcie, ktorá by ešte zabránila stretu s vozidlom, bola vyhodnotená v časovom horizonte najskôr 2,5 až 2 sekundy pred samotným stretom vozidla, čo skutočne predstavuje „zlomok sekundy“ a aj znalec ho hodnotil ako veľmi krátky časový okamih. Znalec

sa ale v znaleckom posudku nevyjadril v tejto súvislosti tak, že oneskorenou reakciou by bola bývala zosnulá porušila nejakú povinnosť v cestnej premávke, ale analyzoval (vzhľadom na krátkosť časového okamihu podľa názoru súd skôr len teoretickú) možnosť odvrátenia stretu s vozidlom. Tiež treba dodať (pokiaľ žalovaný 1/ porovnáva možnosť zabránenia kolízii na strane jednotlivých jej účastníkov), že v zmysle záverov posudku na ťarchu žalovaného 1/ znalec vyhodnotil nielen hľadisko oneskorenej reakcie žalovaného 1/, ale aj možnosti časového, priestorového zabránenia stretu a rovnako tak hľadisko možného použitia vyhýbacieho manévru, ktoré možnosti, ak by využil žalovaný 1/, kolízií by bol býval zabránil. Konštatovalo sa, že v dôsledku nesprávnej (žiadnej) reakcie žalovaný 1/ vošiel na prechod pre chodcov vtedy, keď už sa po ňom pohybovala zosnulá. Bol to tak výlučne žalovaný 1/, ktorý porušil zákonom mu ako vodičovi motorového vozidla uloženú povinnosť (vymedzenú aj v opise skutku spáchaného prečinu), a preto niet takého porušenia povinnosti na strane zosnulej ako chodkyne, ktoré by zakladalo akúkoľvek jej mieru zavinenia. Žalovaný 1/ škodovú situáciu v dopravnej prevádzke vyvolal porušením svojich povinností, pričom sa ako vodič v cestnej premávke nemohol spoliehať na to, že sa v premávke nevyskytne žiaden cez prechod pre chodcov prechádzajúci (hoc aj vzhľadom na vyšší vek možno pomalší) chodec, a preto nemohol ani v pozornosti pri riadení vozidla akokoľvek poľaviť, resp. sa vedeniu vozidla venovať s minimálnou pozornosťou. Ak žalovaný 2/ uvádzal, že zosnulá bola oblečená v tmavom odevu, čo zrejme tiež malo podľa neho zakladať určitú jej mieru spoluzavinenia, znalecký posudok jednoznačne skonštatoval, že žalovaný 1/ mal dostatočný rozhľad a dohľad, z čoho možno usudzovať, že chodkyňu mal a mohol včas spozorovať, pričom nikde v znaleckom posudku nemožno dohľadať záver, podľa ktorého by prípadný nedostatok vo farbe odevu zosnulej bol čo i len sčasti príčinou kolízie, resp. že zosnulá nebola, hoci mala byť, vybavená reflexnými prvkami, ktorý nedostatok by čo i len sčasti nehodu privedil. Z týchto dôvodov súd preto na takto žalovaným 2/ produkované námietky ako na nedôvodné neprihliadol.

28. Súd v nadväznosti na to, čo už bolo vyššie konštatované, uvádza, že v prejednávanej veci je podľa názoru súdu žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka namieste. Nemajetkovú ujmu v peniazoch je možné v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznať najmä preto, ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Z citovaného zákonného ustanovenia zo slova „najmä“ vyplýva, že ide o demonštratívny výpočet, a preto súd môže tento nárok priznať aj v iných prípadoch. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy, v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu, existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Žalobcovia stratili možnosť realizácie a ďalšieho rozvoja rodinného života s matkou a sú o citový vzťah k nej úplne a natrvalo ochudobnení a túto značnú ujmu by takto vnímala každá iná osoba v porovnateľnej situácii, v akej sa náhle ocitli žalobcovia. Na tomto závere o nenahraditeľnej strate podľa názoru súdu nemení nič ani to, že matka žalobcov bola už osoba vyššieho veku a ani to, že sami žalobcovia sú jej plnoletými deťmi majúcimi už svoje vlastné rodiny, najmä za stavu, ak vzťahy žalobcov k matke a prakticky v rodinách žalobcov ako takých aj navzájom, sú, ako bolo preukázané, dlhodobo usporiadané, nekonfliktné a pomerne intenzívne naprieč generáciám. Stále sa jedná o smrť člena patriaceho do najužšej rodiny, strata ktorého je nepochybne najviac citeľná, dotýkajúca sa vnútra každého jednotlivca najhlbšie a najrazantnejšie. Záver o existencii základu nároku nemôže podľa súdu zvrátiť to, že žalobcovia sú dospelými deťmi zosnulej, hoci náhrada nemajetkovej ujmy spočívajúcej v úmrtí rodiča dospelého dieťaťa nie je pri rozhodovaní náhrad za nemajetkovú ujmu až tak častá, keďže v prevažnej miere súdy riešia nároky pozostalých manželov, rodičov prevažne maloletých detí a nároky maloletých detí. Ani u dospelých detí smútok z úmrtia príbuzného však nemožno vyjadriť v peniazoch, nepochybne je úmrtie aj ich rodiča hlbokou ranou a ujmu, pričom vek detí sa podľa názoru súdu má vyhodnotiť len ako jedno z kritérií určujúcich výšku inak čo do základu dôvodného nároku. Takúto stratu vo väzbe rodič - dieťa nemožno odčiniť len samotným pocitom plynúcim z ospravedlnenia pôvodcu zásahu, nech je toto vyslovené akokoľvek úprimne, ani pocitom z toho, že bolo spravodlivosti učené zadosť, pokiaľ bol žalovaný 1/ za svoje, nech aj len nedbanlivostné konanie, uznaný právoplatne vinným. Tieto satisfakcie síce môžu čiastočne pocítiť stratu, krivdy či nespravodlivosti zmierniť, avšak stratu rodiča nepochybne neodčinia v celom rozsahu. Z uvedeného je zrejmé, že žiadna forma morálneho zadosťučinenia by nepostačovala na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane žalobcov. Súd má za to, že takýto následok v súkromí žalobcov spôsobil neodstrániteľné následky a

dostatočným zadosťučinením pre nich tak nemôže byť to, že žalovaný 1/ bol uznaným vinným a bol mu uložený trest v trestnom konaní a ani to, že sa im za svoje nedbanlivé počínanie s tragickými následkami ospravedlnil či už pred začatím tohto konania, alebo počas neho (o ktorom ospravedlnení súd vôbec nepochybuje, že bolo určite učinené úprimne). Keďže základ nároku na náhradu nemajetkovej ujmy mal súd u oboch žalobcov za daný, zaoberal sa ešte ustálením jej výšky.

29. Čo sa týka výšky uplatnených nárokov, zákonom ani iným právnym predpisom nie sú stanovené minimálne ani maximálne sumy náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a rozhodnutie o tomto nároku je ponechané na úvahu súdu. V rámci svojej rozhodovacej činnosti súdy priznávajú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalým rodinným príslušníkom z titulu usmrtenia ich blízkej osoby v rôznych sumách, vždy v závislosti od okolností toho - ktorého prípadu. Súd pri rozhodovaní o uplatnenom nároku zohľadnil závažnosť vznikutej nemajetkovej ujmy so zreteľom na jej intenzitu, rozsah, dopad a vzal zreteľ aj na okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov. Zhodné tvrdenia žalobcov o tom, že obaja žalobcovia tvorili s ich matkou plne fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami boli v konaní aj preukázané výsluchom samotných žalobcov ako aj výsluchom svedkyne O. D., ktorá ako vnučka zosnulej matky žalobcov bola v častom kontakte so žalobcami aj s ich matkou a vedela sa hodnoverne vyjadriť k charakteru vzťahu žalobcov s ich matkou pred jej úmrtím, a rovnako tak k následkom, ktorá jej úmrtie v životoch žalobcov zanechalo. Potvrdila, že obaja žalobcovia mali s matkou dlhodobú blízkosť a veľmi dobrý vzťah, navzájom si pomáhali, boli v intenzívnom kontakte, pravidelne sa navzájom navštevovali, mali spoločný program (práce na záhrade, turistika, hubárčenie, výlety), pravidelne si navzájom telefonovali, chodievali spoločne na hrob otca, kam ju žalobca 1/ vozieval. Nebolo až tak podstatné podrobne skúmať predložené výpisy hovorov, ktoré žalobcovia predložili a ktoré žalovaný 2/ spochybňoval, pretože nie je vôbec podstatné, či si matka žalobcov s nimi telefonovala 2, 3 či 4 x do týždňa, a od presného počtu hovorov týždenne by sa nepochybne výška priznanej náhrady ani neodvíjala. V kontexte ostatných vykonaných dôkazov (najmä výsluch strán a svedkyne) bolo potvrdené, že žalobcovia boli s matkou v pravidelnom nielen telefonickom spojení, ale aj osobnom kontakte, a preto ani nebolo podstatné vyžadovať výpisy hovorov za dlhšie obdobie. Inými dôkazmi bola preukázaná dlhodobá vzájomná vysoká intenzita vzťahov. Žalobkyňa 2/ potvrdila, že s matkou chodievali spoločne do kúpeľov na výlety, do cukrárni do Nimnice, či Trenčianskych Teplic, kde spoločne aj s vnučkou žalobkyne 2/ a pravnučkou zosnulej trávili voľné chvíle. Svedkyňa potvrdila, že so žalobcom 1/ zosnulá trávila o niečo viac času, keďže obaja bývali v T., ale pomerne pravidelne trávila zosnulá čas aj u žalobkyne 2/ v kruhu svojich vnúchat a pravnučat, kam chodievala sama alebo aj so žalobcom 1/ a vždy i deťom niečo priniesla, drobnosti alebo napečený koláč či buchty. Rodina žalobcov spolu so zosnulou pravidelne spoločne trávila všetky sviatky, či rodinné oslavy. Bolo zistené, že matka žalobcov pomáhala v rodine žalobkyne 2/ dokonca s opaterou svojho pravnučaťa, keď jej vnučka - svedkyňa musela nastúpiť do práce a predčasne ukončiť rodičovskú dovolenku. Žalobca 1/ pomáhal pravidelne svojej matke s nákupmi, s bežnými prácami v domácnosti, keďže zosnulá bola po skoršej smrti svojho manžela vdovou. Žalobca 1/ nosil jej i stravu z práce, spoločne chodili nakupovať a vozieval ju aj k žalobkyňi 2/ na návštevy. Svedkyňa potvrdila, že matka žalobcov pomáhala im obom, vzhľadom na to, že bola pred svojou smrťou napriek vyššiemu veku v dobrej kondícii, a to aj vybavovať rôzne úradné záležitosti, keď tieto nemohli vybaviť žalobcovia. Bolo teda preukázané, že žalobcovia a ich matka pred jej usmrtením mali plnohodnotné citové väzby, usporiadané a blízke rodinné pomery, vzájomne si pomáhali, boli v neustálom kontakte, trávili spolu voľné chvíle, sviatky či oslavy a náhla smrť matky žalobcov v emocionálnej sfére silno zasiahla. Citové väzby medzi žalobcami a ich matkou pred jej úmrtím boli napriek tomu, že sú žalobcovia dospelí, stále hlboké a vzájomné kontakty sa dajú opísať ako intenzívne. Usmrtením matky žalobcov došlo k trvalému pretrhnutiu medziľudských väzieb žalobcov s ich matkou, k neodstrániteľnej ujme na právach žalobcov, pre ktorých bola ich matka mimoriadne dôležitou osobou v rámci rodinného života. Silné citové puto žalobcov a ich matky viedlo u nich k ľudsky prirodzenému smútku, ktorý pretrváva i v súčasnosti, čomu nasvedčuje aj to, že žalobcovia pri rozprávaní o ich matke a o jej predčasnej smrti na pojednávaní v rámci výsluchu, najmä však žalobkyňa 2/, nedokázali udržať slzy. Pričom existencia skutočne pevných rodinných väzieb medzi žalobcami (ale aj deťmi žalobcov) a zosnulou bola zistená z výsluchu svedkyne, ktorá rovnako bola pri výsluchu a pri rozprávaní o zosnulej a vzťahoch v rodine dojatá a zdržiavala slzy. Žalobcovia stratili definitívne možnosť tráviť spoločné chvíle s ich matkou, prejavovať svoje city k nej a prijímať jej prejavy citov k nim, ktoré im prejavovala počas jej života, ako aj možnosť nechať si od rodiča poradiť, porozprávať sa, vzájomne si s matkou pomáhať, žalobkyňi 2/ aj v súvislosti so starostlivosťou o jej vnúchatá (pravnučatá zosnulej), na ktorej sa aktívne podieľala. Uvedený dôsledok je umocnený aj tým, že úmrtím matky stratili žalobcovia posledného rodiča, keďže otec im zomrel už

skôr. I keď súd si uvedomuje, že matka žalobcov mala v čase svojej smrti 75 rokov, na čo pri určení výšky náhrady tiež treba vziať zreteľ, avšak ako bolo zistené, išlo o veľmi energickú dôchodkyňu, ktorá mala stále svoje záujmy a pomerne bohaté aktivity, bola členkou klubu dôchodcov, chodila na výlety, cestovala, navštevovala kultúrne podujatia, mala rada práce v záhrade, veľa a rada čítala, čo bolo zistené nielen výsluchom strán sporu a svedkyne, ale v neposlednom rade tomu nasvedčuje aj fakt, že bola usmrtená v čase, keď sa so svojou kamarátkou vracali z divadelného predstavenia, na ktorom boli spolu v Bratislave. Mala ešte aj svoje ďalšie plány, ktorá si značila do denníka, čo vyplynulo z výpovede svedkyne, čo tiež skôr nasvedčuje tomu, že bola na svoj vek pomerne zdravá a vitálna. Nebolo zistené ani tvrdené žiadne závažné ochorenie zosnulej (i keď nepochybne určite mala vzhľadom na vek už zhoršený zdravotný stav oproti mladším ročníkom), práve naopak, bola na svoj vek energická, v dobrej kondícii, ako bolo z výsluchov zhodne zistené, bola „akčná babka“, ako ju nazvala vnučka a žalobcovia ju označili za osobu, ktorá mala napriek veku rada pohyb a život. Nezlomila ju ani smrť jej manžela, po úmrtí ktorého naďalej sa snažila žiť plnohodnotný život v rámci rodiny aj komunity ostatných dôchodcov, čo sa u osôb takéhoto veku nie často vidí. Matka žalobcov teda nebola osobou, ktorá by sama potrebovala pred úmrtím intenzívnu opateru svojich detí, resp. nebola osobou, u ktorej by vzhľadom na okolnosti bolo možné jej prirodzené úmrtie v krátkom čase očakávať, ale naopak, bola plná elánu a sama deťom, vnúčatám a pravnúčatám pomáhala, a teda bola platným a plnohodnotným členom najužšej rodiny žalobcov. Z uvedeného vyplýva, že bolo možné očakávať ešte jej ďalší život v kruhu svojich detí, vnúčat a pravnúčat. Bolo možné očakávať spoločné aktivity a spoločné prežívanie všetkých situácií, ktoré sa v rodine bežne vyskytnú (navyše ako bolo zistené v rodine usporiadanej s bezkonfliktnými vzťahmi), minimálne však spoločné prežívanie šťastných chvíľ spojených s narodením ďalšej pravnučky (dcéry svedkyne), ktorá mala mesiac, keď zosnulá zomrela a na starostlivosti o ktorú sa zosnulá plánovala tiež podieľať a tiež spojených s narodením ďalšieho pravnúčaťa zosnulej (keď v čase jej smrti bola druhá dcéra žalobkyne 2/ tehotná), ktoré sa však narodilo už až po smrti matky žalobcov. Za takýchto okolností je náhla smrť svojej v čase smrti stále „čipernej“ matky pre žalobcov ako pre každého iného v porovnateľnej situácii obzvlášť citeľná. Súd zobral do úvahy na druhej strane to, že v čase úmrtia matky s ňou nežili žalobcovia v spoločnej domácnosti, avšak boli spolu v neustálom telefonickom, prípadne osobnom kontakte v rámci realizácie pevného vzťahu matky s jej deťmi, čo vyplynulo z výsluchov žalobcov a svedkyne. Žalobcovia boli v čase úmrtia matky plnoletí a finančne nezávislí od matky, mali vybudované vlastné rodiny s partnermi, deťmi a citové väzby tak smerovali už aj k vlastným rodinám, napriek tomu, že tieto nepochybne ostali zachované aj s matkou, ktorú do svojho života neustále intenzívne začleňovali. Ak by žalobcovia v čase úmrtia ich matky nemali svojich životných partnerov, či svoje deti a žalobcovia by boli citovo naviazaní len na svoju matku, prípadne by boli aj odkázaní na výživu zo strany matky, bola by ujma v ich osobnostnej sfére nepochybne ešte výraznejšia a zodpovedala by jej ešte vyššia náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch než tú, ktorú si žalobcovia uplatnili. Dopad predčasnej smrti matky bol nepochybne na oboch žalobcov výrazne negatívny, avšak oveľa hlbší dopad malo jej úmrtie na žalobkyňu 2/, ktorá, ako bolo preukázané, je odjakživa citlivejšej povahy a ktorá sa so smrťou matky dlhodobo nevie vyrovnáť. Žalobca 1/ potvrdil, že ani on sa s náhlou smrťou matky zmieriť nevie, avšak snaží sa vzhľadom na svoju povahu sa s tým popasovať a hľadá si iné aktivity či prácu, ktoré mu v prekonaní ťažkých chvíľ pomáhajú. Napriek všetkému sa žalobca 1/ po smrti matky začlenil naspäť do pracovného života a má fungujúcu rodinu s manželkou a dvomi synmi, na fungovaní ktorej sa smrť matky negatívne neodrazila, vzťahy ostali naďalej tak dobré, ako predtým. Je schopný prekonať smútok a ísť do bytu, ktorý ostal po matke a potrebuje bežnú údržbu, či na jej hrob. Na druhej strane u žalobkyne 2/, ktorá sa už aj pred smrťou matky liečila na psychické problémy, mala jej smrť výrazne negatívny dopad, zhoršil sa jej psychický stav, musela byť po smrti matky hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení, následne intenzívnejšie lekárom sledovaná. V danom prípade, ako bolo preukázané výsluchom svedkyne, celá rodina bola dotknutá smrťou zosnulej a prežívaním tejto smrti zo strany žalobkyne 2/, keďže jej matka po smrti mala výrazné psychické problémy, potrebovala z ich strany kontrolu, dohľad, spoločnosť ostatných členov rodiny, uzavrela sa do seba, nič ju netešilo, pričom svedkyňa potvrdila zhodne s tvrdením žalobcov, že nikdy predtým takýto zlý psychický stav žalobkyňa 2/ nemala. Svedkyňa potvrdila, že aj vzťah jej rodičov po smrti matky ochladol, pretože matka sa stiahla do seba, vyhýbala ľuďom, veľa plakala. Tieto stavy však vrámci rodiny nevedeli zvládnuť, a preto bola matka hospitalizovaná. Svedkyňa potvrdila, že žalobkyňa 2/ bola rok „úplne vypnutá“, rok sa dávala dokopy, nebola schopná sa doposiaľ naspäť zaradiť ani do pracovného života, hoci pred smrťou matky pracovala a v práci bola spokojná. Výrazne negatívnejší dopad smrti matky oproti žalobcovi 1/ sa nepochybne prejavil aj v tom, že žalobkyňa 2/ nie je schopná doteraz ísť do bytu po matke. Z uvedeného vyplýva, že smrť zosnulej zasiahla výraznejšie nielen žalobkyňu 2/ samotnú v psychickej rovine, ale aj vzťahy medzi ňou a jej najbližšími, keď svedkyňa povedala, že aj

jej vzťah s manželom ochladol a pred členmi rodiny sa matka veľmi uzavrela. Uvedené skutočnosti nepochybne na strane žalobkyne 2/ odôvodňujú vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko u nej nešlo len o prirodzený smútok z úmrtia najbližšieho, ale o zásadne negatívny vplyv, ktorý hlboko poznačil jej dovtedajší pracovný a rodinný život, jej stav a po smrti matky musela a musí žalobkyňa 2/ vyvinúť väčšie úsilie na to, aby sa opäť zaradila do bežného života. Súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného 2/, ktorý tvrdil, že nakoľko mala žalobkyňa 2/ už pred úmrtím psychické problémy, tak treba zohľadniť jej predispozíciu na takéto ochorenia (zrejme mal namysli, že by malo dôjsť k poníženiu náhrady z dôvodu predispozície na psychické ochorenie). Súd konštatuje, že je síce pravda, že psychické problémy mala žalobkyňa 2/ už aj pred smrťou svojej matky, ale práve táto jej väčšia citová zraniteľnosť spôsobila, že ju smrť matky zasiahla hlbšie a tomu zodpovedá aj horšie prežívanie a vplyv smrti na život žalobkyne a výraznejšia konečná psychická ujma, ktorú smrťou žalobkyňa 2/ utrpela. Každá osoba v takejto situácii bojujúca už pred smrťou s labilnejším psychickým stavom by nepochybne vnímala ujmu v podobe smrti matky intenzívnejšie než psychicky odolnejší jedinec. Súd má za to, že citlivejšia povaha žalobkyne 2/ jej v tomto smere nemôže byť na ujmu pri ustaľovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy, práve naopak táto jej väčšia zraniteľnosť, v dôsledku ktorej je prežívanie dopadov negatívnej udalosti zhoršené, je dôvodom na jej zvýšenie, a preto sa mierne zvýšenej náhrady žalobkyňa 2/ podľa názoru súdu aj dôvodne domáhala. Ak by malo platiť uvažovanie žalovaného 2/, potom by (podľa názoru súdu celkom absurdne) muselo platiť aj to, že zraniteľnejšie maloleté dieťa má byť znevýhodnené pri určovaní výšky náhrady oproti odolnejšiemu plnoletému dieťaťu, či zdravotne postihnuté dieťa, ktorému zomrie rodič, má byť v rovnakej situácii pre účely určenia výšky náhrady znevýhodnené oproti zdravému dieťaťu. Takýto výklad však nepochybne prijať nemožno.

30. Ďalej na strane žalovaného 1/ bol vzatý zreteľ na skutočnosť, že zo strany žalovaného 1/ nešlo o úmyselný trestný čin, ale čin nedbanlivostný s tým, že žalovaný 1/ sa na pojednávaní aj pred začatím konania žalobcom ospravedlnil za svoje konanie a prejavil snahu o zmiernenie následkov svojho počínania. Pokiaľ žalovaný 2/ tvrdil, že by súd mal zohľadniť i to, že bola uzatvorená dohoda o náhrade škody, ktorá je zastretým právnym úkonom a minimálne časť (nevedno aká) na základe nej poskytnutého jednorazového odškodnenia, predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy, v tomto smere nebolo preukázané, že by bola na základe nej poskytnutá náhrada nemajetkovej ujmy čo i len sčasti. Neboli preukázané tvrdenia o simulovanom právnom úkone, na ktorý dolieha ust. § 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak právnym úkonom má byť zastretý iný právny úkon, platí tento iný úkon, ak to zodpovedá vôli účastníkov a ak sú splnené všetky jeho náležitosti. Neplatnosti takého právneho úkonu sa nemožno dovolávať voči účastníkovi, ktorý ho považoval za nezastretý. V prípade, ak účastníci právneho úkonu uzavrujú právny úkon, ktorý účastníci nechcú uzavrieť, a ktorým predstierajú (simulujú) iný právny úkon, tzv. (disimulovaný právny úkon), je simulovaný úkon z dôvodu nedostatku potrebnej vôle subjektov neplatným a platným je tzv. zastretý právny úkon. Pri simulácii ide o obojstrannú nezhodu vôle a jej prejavu. V prípade simulácie vôbec nejde o právny úkon a zákon s ním viaže ako následok absolútnu neplatnosť. Simulovaný právny úkon je neplatný nielen z dôvodu nezahody vôle a jej prejavu, ale aj z dôvodu obchádzania zákona a rozporu s dobrými mravmi. Podmienkou platnosti je, že zastretý právny úkon zodpovedá vôli subjektov a spĺňa všetky zákonné predpoklady na jeho platnosť a má rovnakých účastníkov. V prejednávanej veci nebolo preukázané, že by čo i len jedna zo strán uvedenej dohody mala v úmysle uzavrieť iný právny úkon, než ten, ktorý skutočne učinili. Výsluchom strán sporu bolo zistené, že ako žalobcovia tak aj žalovaný 1/ uzatvárali dohodu o náhrade škody, na základe ktorej bola poskytnutá náhrada vecnej škody, ako to zhodne jej strany prezentovali aj v konaní. Išlo o náhradu škody, ktorá mala pokryť náklady žalobcov na cestovné, poštovné, právne poradenstvo, teda náklady súvisiace s úmrtím zosnulej, ktoré poisťovňa nepreplatila (preplatila len náklady na pohreb) a ktoré bol žalovaný 1/ ochotný zaplatiť dohodnutou sumou bez toho, aby vyžadoval podrobné vyčísľovanie. V prejednávanej veci tak nebol preukázaný úmysel strán právny úkon simulovať, keď jednak to, čo mienili učiniť predmetom dohody o náhrade škody, strany do dohody celkom presne zakotvili a zhodne aj v konaní pred súdom uvádzali, že sa nemalo jednať o nič iné, ako len o náhradu skutočnej škody, ktorá na strane žalobcov vznikla. Žalovaný 1/ uvádzal, že sám bol právnym zástupcom upozornený na to, že táto dohoda nebude pokrývať prípadnú náhradu nemajetkovej ujmy a s týmto vedomím ju teda aj uzatváral. Zo žiadnych okolností, ktoré vyšli v konaní najavo nemožno mať za preukázané, že by čo i len časť sumy 1.500,- eur, ktorú žalovaný 1/ každému zo žalobcov nahradil, bola im vyplatená za účelom zmiernenia následkov v rovine nemajetkovej. Súd preto síce zohľadnil pri určovaní výšky priznanej nemajetkovej ujmy to, aký postoj zaujal žalovaný 1/ po skutku, avšak ním už skôr vyplatenú časť náhrady škody nepovažoval ani sčasti za náhradu nemajetkovej ujmy.

31. Súd vychádzajúc z vyššie uvedených východísk považoval uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy za primeranú zdôvodniac už vyššie aj to, preto vo vzťahu k žalobkyni 2/ obstoí aj náhrada nemajetkovej ujmy o niečo vyššia vzhľadom na negatívnejší dopad smrti na jej ďalší život. Z publikovaných a spracovaných súdnych rozhodnutí (Šorl. R.: Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostaleho príbuzného. Stav a východiská. Bulletin slovenskej advokácie 9/2017, s. 12 - 14) bolo zistené, že (Okresný súd Liptovský Mikuláš sp.zn. 7C/276/2011 <<http://merit.slv.cz/7C/276/2011>> v spojení s Krajským súdom v Žiline sp.zn. 5Co/315/2012 <<http://merit.slv.cz/5Co/315/2012>> priznal pozostalej plnoletej dcére za smrť matky náhradu 10 000 eur a Okresný súd Brezno sp.zn. 2C/61/2010 <<http://merit.slv.cz/2C/61/2010>> v spojení s Krajským súdom v Banskej Bystrici sp.zn. 12Co/465/2014 <<http://merit.slv.cz/12Co/465/2014>> priznal za smrť otca pozostalému plnoletému dieťaťu náhradu 33 500 eur, napríklad aj rozsudkom Okresného súdu Trenčín, sp.zn. 20C/47/2017 zo dňa 07.12.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 19Co/71/2019 zo dňa 09.10.2019, bola plnoletým samostatným dcéram už so založenými vlastnými rodinami priznaná za smrť matky náhrada v sume po 20.000,- eur. Pokiaľ žalobcovia požadujú náhradu v sume 10.000,- eur a 12.000,- eur táto sa javí v kontexte už vyššie uvedeného ako primeraná a podľa názoru súdu bola samotnými žalobcami ustálená primerane zohľadňujúc aj to, aký postoj zaujal žalovaný 1/, pretože ak by tento sa správal bezcitne, arogantne, odmietajúc svoju vinu, bez akékoľvek náznaku ľútosťi, možná náhrada by sa pohybovala aj vo vyšších čiastkach, keďže ujma žalobcov by sa takýmto správaním žalovaného 1/ ešte viac prehľbovala. Takto uplatnená a priznaná náhrada nemajetkovej ujmy zodpovedá aj výške tohto nároku tak, ako je priznávaný v Českej republike, kde priznávané výšky náhrad nemajetkovej ujmy sa odvíjajú od všeobecne prezentovanej predstavy českého Najvyššieho súdu vyjadrenej v tlačovej správe z 12.4.2016, podľa ktorej vzhľadom k doterajšej judikatúre, k cenovému vývoju i s prihliadnutím k zahraničným skúsenostiam sa ako základné rozpätie pre stanovenie výšky náhrady odporúča 240 000 Kč až 500 000 Kč v typovom neutrálnom prípade najbližších osôb (manžel, rodič a dieťa). Priznaná náhrada predstavuje pritom po prepočte cca 255.000 Kč (10.000,- eur) a cca 306.000 Kč (12.000,- eur). Najvyšší súd ČR vo svojom rozsudku sp.zn. 25Cdo/894/2018 zo dňa 19.09.2018 poopravil uvedenú metodiku a konštatoval, že za najúčelnejšie sa javí viazať vyčíslenie náhrady nemajetkovej ujmy na ukazovateľ priemernej hrubej mesačnej nominálnej mzdy za rok predchádzajúci smrti poškodeného a za základnú (tj. najnižšiu) čiastku náhrady považoval v prípade najbližších osôb (manžel, rodičia, deti) 20- násobok priemernej mzdy. Vychádzajúc z takýchto úvah by sa minimálna náhrada v prejednávanej veci mala pohybovať na úrovni niečo viac ako 19.000,- eur (priemerná mzda v roku 2017 bola 954 eur). V tomto rozsudku sa tiež uvádza po porovnaní v rôznych krajinách sveta, že na Slovensku sa výška nemajetkovej ujmy prípadoch najbližších osôb (manžel, rodičia, deti) pohybuje na základnej úrovni cca 20.000,- eur. Aj porovnaní s týmito kritériami sa potom uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy javí súdu ako primeraná a spravodlivá na zmiernenie zásahu do osobnostných práv žalobcov. Čo sa týka majetkových pomerov žalovaného 1/, na ktoré obaja žalovaní poukazovali, súd konštatuje, že v praxi doposiaľ nie je jednotné, či tieto majú alebo nemajú byť kritériom pre určovanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, keď názory súdov v tomto sa rôznia. Súd je toho názoru, že majetkové pomery pôvodcu zásahu je potrebné vnímať len ako výnimočný nástroj na zmiernenie prílišnej tvrdosti, resp. zjavnej neprimeranosti. Určite nemôže byť daná priama úmera medzi rozsahom majetku pôvodcu zásahu a výškou náhrady. Právo na súkromie a rodinný život je totiž vyššou hodnotou než právo na ochranu majetku škodcu a hájenie záujmov škodcu by pozostalým mohlo ich ujmu ešte viac prehľbiť. Súd je toho názoru, že majetkové pomery môžu byť korektívom na elimináciu premrštených či neúnosne vysokých nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy, o čo sa ale podľa súdu v danej veci vôbec nejedná, keďže náhrada nemajetkovej ujmy bola aj samotnými žalobcami uplatnená primerane. Majetkové pomery škodcu teda neslúžia na to, aby sa podľa nich odstupňovala výška náhrady, ale na to, aby konečná výška náhrady bola „rozumná“ a nie úplne likvidačná. Okrem toho sa žiada dodať, že žalovaný 1/ síce aktuálne nie je v najlepšej finančnej kondícii, určite aj preto, že mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá, a preto prácu tohto druhu dočasne vykonávať nemôže, avšak nie je vylúčené, že v budúcnosti po vykonaní tohto trestu sa jeho zárobkové pomery môžu zlepšiť. V prejednávanej veci treba dodať, že nejde len o žalovaného 1/, ale je tu daná povinnosť plnenia aj na strane žalovaného 2/ ako poisťovne zodpovednosti za škodu, a teda priznaný nárok tak likvidačný charakter ani na jedného zo žalovaných mať nepochybne nebude.

32. S poukazom na všetko vyššie uvedené súd konštatuje, že žalobu považoval za dôvodnú v celom rozsahu, a preto jej aj v celom rozsahu ako skutkovo a právne dôvodnej vyhovel.

33. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. V prejednávanej veci mali plný úspech žalobcovia, ktorí majú z tohto dôvodu voči plne neúspešným žalovaným nárok na plnú náhradu trov konania. Z obsahu spisu žalobcom pritom vyplývajú trovy konania. S poukazom na to súd žalobcom 1/ a 2/ voči žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania rozhodne vyšší súdny úradník samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku podľa § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trenčín.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ustanovenia § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa ustanovenia § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.